

Áherslumál í stefnu Fjórðungssambands Vestfirðinga 2017- 2018

Skipulagsmál	4.6.1. FV skal styðja við eflingu sveitarfélaga með auknu samstarfi þeirra, m.a. með svæðisskipulagi eða svæðisáætlun og eflingu íbúalýðræðis.
Skipulagsmál	<p>4.6.2. FV skal hvetja sveitarfélög til þess að vinna saman að gerð svæðisskipulags eða svæðisáætlun þar sem við á.</p> <p>Sérstök áhersla verði lögð á að horfa til uppbyggingar og staðsetningar innviða, þarfa atvinnuveganna og áherslna í sóknaráætlunum fyrir viðkomandi landshluta.</p> <p>Samráð milli sveitarfélaga og stofnana ríkisins og fyrirtækja sem hafa það hlutverk að byggja upp grunnkerfi, s.s. samgöngur, fjarskipti og flutningskerfi raforku, verði aukið.</p> <p>1. Niðurstaða. Unnið verði svæðisskipulag. Viðfangsefni svæðisskipulags ætti að vera „Atvinnumál vaxtagreina með áherslu á sjálfbærni og náttúruvernd.“</p>
Skipulagsmál	<p>4.6.3. FV gæti hagsmuna sveitarfélaga við mótun lagafrumvarps um skipulag haf- og strandsvæða. Í þeirri vinnu verði lögð áhersla á að skipulag strandsvæða, allt að einni sjómílu út frá grunnlínu landhelginnar, verði á forræði sveitarfélaga.</p> <p>Einnig verði lögð áhersla á að fram fari nauðsynlegar grunnrannsóknir á strandsvæðum þar sem álag vegna nýtingar er mikið, til að auðvelda gerð skipulags- og nýtingaráætlana</p>
Skipulagsmál	<p>4.6.8. FV skal taka virkan þátt í mótun heildstæðrar stefnu um fiskeldismál og nýtingu strandsvæða. Áhersla verði lögð á að nýta þau tækifæri til atvinnusköpunar sem felast í auknu fiskeldi, í sátt við umhverfið.</p> <p>Auknar verði rannsóknir á áhrifum fiskeldisstarfsemi á lífríki og slíkar rannsóknir verði grunnur að gerð svæðisbundinna áætlana um vernd og nýtingu strandsvæða sem taki einnig mið af hagsmunum íbúa og atvinnulífs á viðkomandi svæðum.</p>

Umhverfismál	4.6.16. FV skal hafa forystu um að sveitarfélög á svæðinu vinni að stöðugum úrbótum á eigin frammistöðu í umhverfislegu, efnahagslegu og félagslegu tilliti, með hliðsjón af viðmiðunarskýrslum EarthCheck fyrir svæðið. FV skal vinna að því að sjálfbær þróun verði leiðarljós sveitarfélaga í umhverfismálum.
Umhverfismál	4.6.20. FV beiti sér fyrir því, í gegnum Markaðsstofu Vestfjarða, að ríki, sveitarfélög, landeigendur og ferðaþjónustan vinni saman að því að draga úr neikvæðum áhrifum af aukinni umferð ferðamanna um viðkvæma staði í íslenskri náttúru. Áhersla verði lögð á nauðsynlega uppbyggingu á ferðamannastöðum og að umferð ferðamanna verði beint á landsvæði sem þola aukna umferð. Jafnframt verði lögð áhersla á að vegum og öðrum innviðum verði viðhaldið til að þeir þoli þá auknu umferð sem leiðir af fjölgun ferðamanna.

Byggðamál	4.8.1. Hringtengingu ljósleiðara á Vestfjörðum lauk í nóvember 2016 og stjórnvöld gáfu einnig fyrirheit um að síðustu þéttbýlisstaðirnir verði tengdir ljósleiðarakerfinu. FV skal fylgja eftir að þeir áfangar náist og verði án tafa fylgt eftir með tengingum heimila og fyrirtækja í dreifbýli. FV skal stuðla að samstarfi sveitarfélaga um lagningu ljósleiðara og kanna grundvöll um samráðshópa um staðsetningu ljósleiðara.
Byggðamál	4.8.2. Fjórðungssamband Vestfirðinga skal fylgja eftir þeirri kröfu við stjórnvöld að staðið verði við fyrirheit þeirra um að samgöngubætur á Vestfjörðum verði í forgangi í samgönguáætlun til skemmri og lengri tíma lítið.
Byggðamál	4.8.3. FV skal leggja sitt af mörkum til að knýja á um markvissa uppbyggingu hágæða fjarskiptakerfis fyrir alla landsmenn, enda er hátt þjónustustig fjarskipta ein grunnforsenda þess að viðunandi búsetuskilyrði séu til staðar um allt land.
Atvinnumál	4.8.11. FV beita sér fyrir því að unnin verði kerfisáætlun fyrir raforku- og gagnaflutninga á Vestfjörðum. Meginmarkmiðið er að tengja virkjun Hvalár í Ófeigsfirði, Austurgilsvirkjun og aðra hugsanlega virkjunarkosti í Ísafjarðardjúpi, við öll byggðarlög á Vestfjörðum. Virkjun Hvalár verður þannig forsenda nýrrar atvinnuuppbyggingar á svæðinu um leið og afhendingaröryggi raforku er tryggt
Atvinnumál	4.8.12. FV skal vinna að því að löggjöf um fjármögnun uppbyggingar á ferðamannastöðum verði endurskoðuð til að fullnægja fyrirsjáanlegri og brýnni uppbyggingarþörf sem tekur mið af áherslum stjórnvalda um betri dreifingu ferðafólks um landið allt árið. Lögð verði áhersla á að verklag við styrkveitingar taki mið af því að fjármögnun stærri uppbyggingarverkefna þarf að byggja á áætlun sem tekur til nokkurra ára í senn.

Skattamál	4.1.1 FV skal vinna að því að þjónusta á vegum ríkisins sé tryggð innan allra atvinnu- og þjónustusvæða á Vestfjörðum og gætt sé að jafnræði íbúa um aðgengi að þjónustu. Eins skal tryggja fjármagn og vinnu á vegum ríkisins við að auka fjölbreytni starfa og menntunar.
Skattamál	4.1.2 FV skal í samvinnu við önnur landshlutasamtök sveitarfélaga beita sér fyrir eflingu sóknaráætla landahlutanna, m.a. með auknum fjárveitingum frá ríkinu, aukinni samþættingu opinberra áætla og meira forræði heimamanna á uppbyggingu á sínum svæðum.

Menning	4.5.2. FV skal vinna að gæðapróun og uppbyggingu í menningarstarfsemi í fjórðungnum, með ráðgjöf, stefnumótunarvinnu og sérstökum samstarfs- og þróunarverkefnum. Gæðapróun og samvinna eru lykilhugtök við vinnu að málaflokknum og þróunarverkefni og úthlutunar styrkja taki mið af því.
Menning	4.5.3. FV skal beita sér fyrir auknum stuðningi við miðlun menningararfleiðar með tengingu við eflingu ferðaþjónustu og eflingu samfélagsvitundar.

Stoðkerfi Atvinnuþróun	4.8.16. Sveitarfélög á Vestfjörðum fara með samning við Byggðastofnun um atvinnu og byggðaðróun á Vestfjörðum. Með þjónustusamningi og eignaraðild að Atvinnuþróunarfélagi Vestfjarða stuðla sveitarfélögin að því að einstaklingum og fyrirtækjum á Vestfjörðum sé veitt ráðgjöf á sviði nýsköpunar og atvinnuþróunar auk þjónustu við sveitarfélögin er varðar byggðaðróun. Sveitarfélög á Vestfjörðum leggja áherslu á gott samstarf við atvinnulífið í gegnum Atvest.
Stoðkerfi Markaðsstofa	4.8.17. Markaðsstofa Vestfjarða starfar sem hluti af Fjórðungssambandi Vestfirðinga.
Stoðkerfi atvinnulífs	Forgangsmál verði að stofnun Vestfjarðastofu.

Nefnd um samfélags- og atvinnuþróun á Vestfjörðum

AÐGERÐAÁÆTLUN FYRIR VESTFIRÐI

SEPTEMBER 2016

Efnisyfirlit	
Inngangur	3
Dróun og staða búsetu á Vestfjörðum	4
▪ Mynd 1. Tekjumyndun atvinnugreina á Vestfjörðum.	5
▪ Orsök fækkunar	5
▪ Mynd 2. Vöxtur atvinnugreina á Vestfjörðum.	6
▪ Sunnanverðir Vestfirðir.....	6
▪ Norðanverðir Vestfirðir.....	6
▪ Strandir og Reykhólahreppur	6
Sérstök tækifæri í vaxtargreinum	7
▪ Fiskeldi	7
▪ Ferðaþjónusta.....	7
Vestfirðir til framtíðar – styrking innviða	8
▪ Samgöngur og fjarskipti	8
▪ Hafnarmál	9
▪ Orkumál	9
▪ Húsnæðismál á Vestfjörðum	10
▪ Menntamál	10
▪ Heilbrigðis- og öldrunarþjónusta.....	10
▪ Skattaumhverfi.....	11
▪ Aukin samvinna sveitarfélaga á Vestfjörðum	11
▪ Menning.....	12
▪ Málefni Árneshrepps	12
Einstök verkefni – tillögur	14

Inngangur

Forsætisráðherra skipaði þann 21. júní 2016 nefnd sem ætlað var að vinna aðgerðaáætlun fyrir Vestfirði í ljósi þess að alvarleg staða hefur skapast í samfélags- og atvinnuþróunarmálum á Vestfjörðum á síðustu áratugum. Nefndinni var gert að skila tillögum eigi síðar en 31. ágúst 2016. Framkvæmd einstakra aðgerða er á ábyrgð hlutaðeigandi ráðuneyta og stýrihóps Stjórnarráðsins um byggðamál.

Í nefndina voru skipuð Ágúst Bjarni Garðarsson, aðstoðarmaður forsætisráðherra, sem jafnframt var formaður, Daníel Jakobsson, fulltrúi norðanverðra Vestfjarða, Valgeir Ægir Ingólfsson, fulltrúi sunnanverðra Vestfjarða, Aðalbjörg Óskarsdóttir, fulltrúi Stranda og Reykhólahrepps og Hanna Dóra Hólm Másdóttir, sérfræðingur í atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytinu, sem jafnframt var starfsmaður nefndarinnar. Með nefndinni störfuðu einnig Aðalsteinn Óskarsson, framkvæmdastjóri Fjórðungssambands Vestfjarða, Pétur G. Markan, formaður Fjórðungssambands Vestfjarða auk þess sem nefndin kallaði Shiran K. Þórisson, framkvæmdastjóra Atvinnuþróunarfélags Vestfjarða inn á einstaka fundi nefndarinnar.

Þann 4. júlí hélt nefndin upphafsfund sinn á Ísafirði þar sem farið var yfir stöðumat svæðisins, s.s. hagtdölur atvinnugreina og áhersluatriði í atvinnuþróun ásamt stefnumörkun sveitarfélaga á Vestfjörðum. Áhersla var lögð á samvinnu ríkis og sveitarfélaga og mikilvægi frumkvæðis heimamanna.

Annar fundur nefndarinnar var haldinn þann 13. júlí á Ísafirði. Á fundinn komu aðilar frá samtökum og fyrirtækjum á norðanverðum Vestfjörðum og fóru yfir stöðu mála og framtíðarsýn. Farið var í heimsókn til Bolungarvíkur þar sem nefndin heimsótti Örnú mjólkurvinnslu og bæjarskrifstofur Bolungarvíkur.

Þriðji fundur nefndarinnar var þann 19. júlí á Tálknafirði. Á fundinn komu aðilar frá fyrirtækjum og sveitarstjórnnum á sunnanverðum Vestfjörðum og fóru yfir stöðu mála og framtíðarsýn. Farið var í heimsókn til Patreksfjarðar þar sem nefndin fékk kynningu á Hótel West.

Fjórði fundur nefndarinnar var þann 27. júlí á Drangnesi. Á fundinn komu aðilar frá sveitarstjórnnum, fyrirtækjum og stofnunum á Ströndum og Reykhólahreppi. Símafundur var haldinn með velferðarráðherra og forstjóri Orkubús Vestfjarða kom og fór yfir stöðuna í orkumálum og framtíðina í þeim málum fyrir Vestfirði.

Fimmti fundur nefndarinnar var þann 8. ágúst í Vigur. Á fundinum fór nefndin vandlega yfir aðsendar tillögur frá sveitarstjórnnum, fyrirtækjum og stofnunum ásamt því að ræða þær tillögur sem fram komu í viðtölum fyrri funda.

Þann 25. ágúst hélt formaður nefndarinnar til Ísafjarðar þar sem honum hafði verið útbúin vinnuaðstaða í Þróunarsetri Vestfjarða. Þar gafst nefndarmönnum tækifæri til að koma til fundar og ræða einstök mál. Auk þess átti formaður fund með forsvarsmönnum Fjórðungssambands Vestfjarða þar sem ítarlega var farið yfir þær tillögur sem samþykktar höfðu verið á fimmta fundi nefndarinnar í Vigur. Á þeim fundi var farið yfir drög að skýrslu auk þess sem farið var yfir útfærslur á uppsetningu tillagna nefndarinnar.

Sjötti fundur nefndarinnar var þann 30. ágúst á Ísafirði. Á fundinum fór nefndin vandlega yfir lokadrög skýrslunnar og gafst nefndarmönnum þar tækifæri til að koma með athugasemdir áður en drögin voru formlega samþykkt.

Nefndin leggur áherslu á að flýta þurfi uppbyggingu innviða á Vestfjörðum og vinna markvisst að því að gera svæðið samkeppnishæft við aðra landshluta sem búsetukost, fyrir fyrirtæki á samkeppnismarkaði og í samgöngum. Skortur á sterkum innviðum hefur staðið fjölbreyttum atvinnutækifærum fyrir þrifum og þar sem nútímasamskiptatækni skortir er landshlutinn í verri samkeppnisstöðu til að laða að yngra fólk til búsetu. Tryggja þarf í fjárlögum næstu ára að lögð verði áhersla á eflingu innviða á Vestfjörðum á sviði orku, samgangna og fjarskipta. Styttri vegalengdir milli byggðakjarna og öruggari vegir skapa möguleika á stærri og lífvænlegri atvinnu- og búsetusvæðum. Öryggi í orkumálum, bættar samgöngur og bætt fjarskipti ásamt framboði á góðri menntun og tryggri heilbrigðisþjónustu eru allt þættir sem veita fólk á öllum aldri öryggi og bæta búsetuskilyrði. Þættir sem þykja sjálfsögð lífsgæði í nútímasamfélagi verða að vera til staðar á Vestfjörðum eigi atvinnulíf og samfélag að geta dafnað.

Í tillögugerð nefndarinnar hefur verið lögð áhersla á fjóra þætti:

- Fjölga íbúum
- Fjölga störfum
- Nýta sóknarfæri og auka þannig verðmætasköpun
- Treysta byggð með eflingu innviða

Skýrslu nefndarinnar er skipt upp í fjóra hluta. Fyrsti hluti skýrslunnar fjallar um þróun og stöðu búsetu á Vestfjörðum. Í öðrum hluta skýrslunnar er farið stuttlega yfir sérstök tækifæri í vaxtagreinum. Í þriðja hluta skýrslunnar er fjallað um stór og viðamikil framfaraverkefni fyrir Vestfirði. Þar má m.a. nefna samgöngumál, uppbyggingu heilbrigðisþjónustu til framtíðar, skattamál, orkumál, menntun og menningu, húsnæðismál, aukna samvinnu sveitarfélaga og svo framvegis. Í fjórða og síðasta hluta skýrslunnar er tekið á einstökum verkefnum, sem hægt er að kalla minni verkefni, og er það von og trú nefndarinnar að hægt sé að koma þeim strax til framkvæmda samhliða sóknaráætlun Vestfjarða 2015-2019.

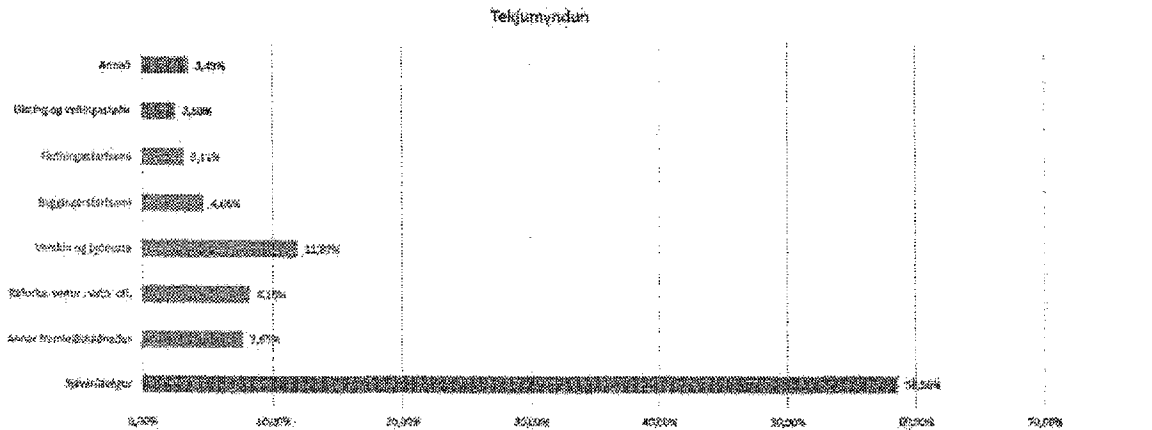
Þróun og staða búsetu á Vestfjörðum

Íbúum á Vestfjörðum hefur fækkað um langt skeið. Ákveðin viðsnúningur varð á áttunda áratugnum og fram undir miðjan níunda áratuginn, en síðan þá hefur íbúum fækkað á hverju ári. Þann 1. janúar 2016 voru íbúar 6883 talsins, 1. janúar 2008 voru þeir 7238 og 1. janúar, 1998, 8556 talsins. Fækkun er í öllum aldurshópum frá 0-50 ára en fjölgun í þeim eldri. Íbúar af erlendum uppruna nema um 10% mannfjöldans á svæðinu.

Sjávarútvegur er langöflugasta atvinnugreinin með um 59% tekjumyndunar (viðmið 2014) og launagreiðslna. Aðrar atvinnugreinar sækja á og er mestur vöxtur í fiskeldi. Sá vöxtur er margfaldur miðað við aðrar atvinnugreinar en þar á eftir kemur vöxtur í ferðaþjónustu. Verulegur samdráttur er í byggingarstarfsemi og fasteignaviðskiptum. Í skýrslu Byggðastofnunar um hagvöxt landshluta frá desember 2015 segir að á Vestfjörðum hafi framleiðsla dregist mest saman á árabílinu 2009-2013, miðað við aðra landshluta samhliða fækkun íbúa. Laungreiðslur hækkuðu um 10% minna en í öðrum landshlutum og eru um 70% af landsmeðaltali. Vísbindingar eru um að sjávarútvegur, sem höfuðatvinnugrein svæðisins, standi verr en í öðrum landshlutum. Þegar allt þetta er talið saman er rík ástæða til að hafa áhyggjur af framtíð samfélags- og atvinnumála á Vestfjörðum. Vonir eru þó bundnar við vaxtagreinar eins og fiskeldi og ferðaþjónustu á næstu árum og því er mikilvægt að binda þannig um hnútana að þessar atvinnugreinar og fjárfestar sjái sér hag í að koma til Vestfjarða og byggja upp starfsemi til framtíðar.

▪ **Mynd 1. Tekjumyndun atvinnugreina á Vestfjörðum.**

Tekjumyndun

▪ **Orsök fækkunar**

Líkast til eru fjölmargar ástæður fyrir því að íbúum á Vestfjörðum hefur fækkað. Í vinnu nefndarinnar og viðtölum hennar við sveitarstjórnarmenn, forsvarsmenn fyrirtækja og stofnana var ýmislegt talið upp sem möguleg orsök. Þar kom m.a. fram að fábreytt atvinnulíf leiðir til þess að íbúar eiga erfitt með að skipta um störf og þegar nýir íbúar vilja koma inn á svæðið, sérstaklega fjölskyldufólk sem hafa sótt sér háskólamenntun, eiga erfitt með að fá vinnu fyrir báða aðila. Samgöngur voru einnig mikið nefndar. Eins og staðan er í dag er í raun ekki hægt að tala um Vestfirði sem eitt þjónustusvæði. Á veturna eru samgöngur milli suðursvæðis, norðursvæðis og Stranda og Reykhólahrepps þannig að ekki er hægt að sækja vinnu á milli þessara svæða. Hafa þjónustustofnanir og samstarf fyrirtækja innan svæðisins, sérstaklega í lykilatvinnugreinum eins og sjávarútvegi, fiskeldi og ferðaþjónustu átt mjög erfitt sökum þessa.

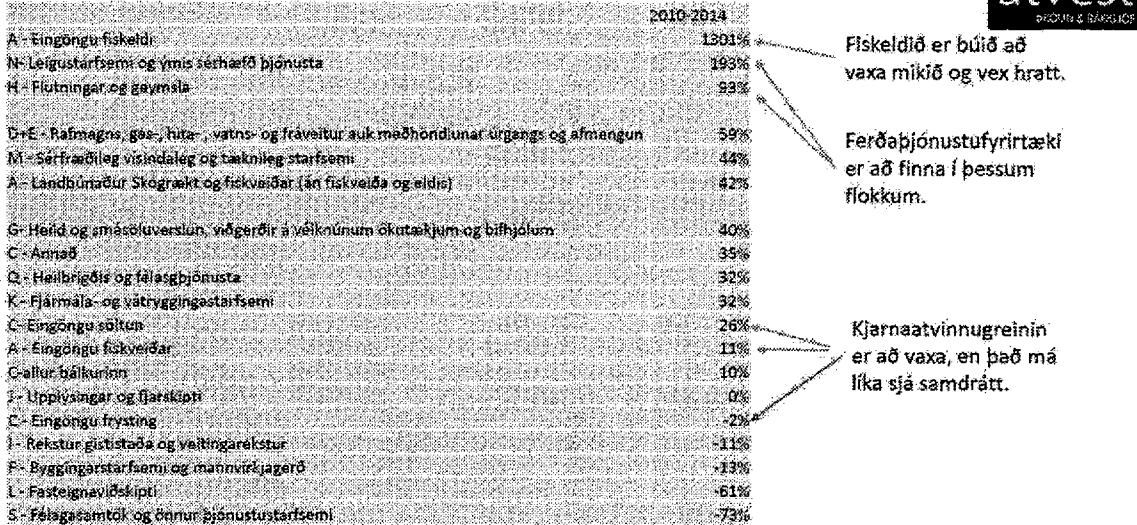
Á fundum nefndarinnar var einnig mikið rætt um að tryggja þyrfti þjónustustig við íbúa þegar kemur að því að sækja menntun í heimabyggð. Raunhæfir kostir á framhaldsskóla-, háskólastigi og fjölbreyttri endurmenntun sé lykilþáttur í því að halda í unga fólkið á svæðinu og missa það síður úr byggð.

Umrædd fólksfækkun hefur einnig veikt sveitarfélögin á Vestfjörðum fjárhagslega og geta þeirra til að sinna þörfum íbúa og fjárfesta er því erfð. Það getur mögulega leitt til frekari fólksfækkunar nái þau ekki að bjóða sambærilega þjónustu og annars staðar á landinu.

Ferðaþjónusta hefur vaxið mikið á Íslandi undanfarin ár. Vestfirðir hafa ekki náð að halda í við þá hlutfallsaukningu ferðamanna sem landið allt og þá sérstaklega höfuðborgarsvæðið og Suðurland hafa verið með síðastliðin ár. Þar eru því mikil tækifæri til að skapa störf og gera þá atvinnugrein að heilsársatvinnugrein á svæðinu.

Mynd 2. Vöxtur atvinnugreina á Vestfjörðum.

Hvar hefur vöxturinn verið

Sunnanverðir Vestfirðir

Svæði þar sem íbúum hefur fjölgað frá árinu 2010 eftir viðvarandi fækkun frá miðjum níunda áratugnum. Fjöldi íbúa var 1280 þann 1. janúar 2016, 1223 þann 1. janúar 2008 og 1581 þann 1. janúar 1998. Fækkun frá árinu 1998 er því um 20%.

Tekjumyndum hefur aukist á ári hverju frá árinu 2008 (8,4 milljarðar) til ársins 2014 (13,9 milljarðar) um 65%, eða um 5,5 milljarða.

Skilgreining; Vaxtarsvæði með verulega aukna tekjumyndum og fjölgun íbúa. Fjöldi íbúa er þó langt frá því sem mest var.

Norðanverðir Vestfirðir

Svæði með viðvarandi fólksfækkun frá miðjum níunda áratugnum, mest á tíunda áratugnum. Fjöldi íbúa var 4711 þann 1. janúar 2016, 5098 þann 1. janúar 2008 og 5787 þann 1. janúar 1998. Fækkun frá árinu 1998 er því um 19%. Mest er fækkun í minni byggðakjörnum Ísafjarðarbæjar og er búseta þar orðin viðkvæm.

Tekjumyndun hefur aukist á ári hverju frá árinu 2008 (35,9 milljarðar) til ársins 2013 (49,2 milljarðar) en minnkaði á árinu 2014 (46,3 milljarðar). Hlutfallsleg aukning frá árinu 2008 til 2014 nemur 19%, eða um 10,4 milljörðum.

Skilgreining; Svæði í hægum vexti en dregst aftur úr öðrum svæðum. Stöðug fækkun íbúa en mismikil eftir byggðakjörnum. Sjáanleg vaxtarfæri á sömu forsendum og á sunnanverðum Vestfjörðum en óvíst að það nái til allra byggðakjarna.

Strandir og Reykhólahreppur

Svæði með viðvarandi fólksfækkun frá miðjum níunda áratugnum. Fjöldi íbúa var 892 þann 1. janúar 2016, 917 þann 1. janúar 2008 og 1188 þann 1. janúar 1998. Fækkun er meiri á Ströndum en í Reykhólahreppi þar sem íbúum hefur tekið að fjölga á ný á síðustu árum. Staða Arneshrepps og Kaldraneshrepps er hér einna verst í þessu samhengi.

Tekjumyndun jókst frá árinu 2008 til ársins 2011 (9,2 milljarðar) en síðan hefur dregið úr henni og nam hún 7,1 milljarði árið 2014 og er hún nú sú sama og árið 2008 eða um 7,1 milljarður.

Skilgreining; Svæði í stöðnun eða afturför tekjulega og stöðug fækkun íbúa.

Sérstök tækifæri í vaxtargreinum

Mörg tækifæri eru til sóknar á Vestfjörðum. Vöxtur í fiskeldi hefur verið mikill undanfarin ár og á þessu ári er gert ráð fyrir að um 150 manns starfi við fiskeldi á svæðinu, auk afleiddra starfa. Gert er ráð fyrir því að um 7000 tonnum verði slátrað af laxfiskum sem skapar veltu upp á tæplega fimm milljarða króna. Fiskeldi er þar af leiðandi nú þegar orðin stór atvinnugrein á Vestfjörðum og hefur möguleika á að verða enn stærri. Gangi áform um enn meiri aukningu eftir má gera ráð fyrir því að um 400 manns muni hafa beina atvinnu af fiskeldi innan fárra ára.

Ferðaþjónustan er síðan önnur atvinnugrein sem er í vexti en á eftir að ná að styrkjast og vaxa á Vestfjörðum, en ef vel er á málum haldið þá verður hún ein af lykilatvinnugreinum á svæðinu. Atvinnugreinin hefur einnig þann kost að uppbygging getur átt sér stað jafnt í dreifbýli sem þéttbýli og styrkir þannig búsetu í fámennum og en landfræðilega stórum svæðum.

▪ Fiskeldi

Nefndin leggur til að stjórnvöld taki ákvörðun um að staðsetja störf í stoðkerfi fiskeldis fyrir landið allt á Vestfjörðum og að þar verði svokölluð miðstöð fiskeldis staðsett til framtíðar. Þar er um að ræða störf á sviði stjórnsýslu, eftirlits og rannsókna frá t.d. Matís, Fiskistofu, Hafrannsóknarstofnun og annarri rannsóknarstarfsemi tengdri fiskeldi.

Lögsetja þarf fyrirkomulag strandsvæðaskipulags og ljúka framkvæmd burðarþolsrannsókna á Vestfjörðum. Tryggja þarf að nægjanlegt fjármagn sé til að ljúka þessum verkefnum á sem skemmstum tíma. Á grundvelli slíkrar vinnu á að vera mögulegt að skipuleggja til framtíðar litið nýtingu og verndun strandsvæða við Vestfirði. Þannig verði tryggt aðgengi nýrra atvinnugreina, s.s. fiskeldis að strandsvæðum en í samráði við annað atvinnulíf og samfélög á svæðinu.

Eitt af meginvandamálum vestfirskra sveitarfélaga er tekjuvandi. Fiskeldi er í hraðri uppbyggingu og til framtíðar litið verður það ein af meginstöðum atvinnulífs á Vestfjörðum. Skattumhverfi þessara atvinnugreina er sömuleiðis í mótun. Í þeim efnum ber að leggja ríka áherslu á að tryggja það að tekjur af fiskeldisauðlindinni renni í dag og til framtíðar litið til viðkomandi sveitarfélaga. Samfélögin njóti því nálægðar við nýtingu auðlindarinnar og sveitarfélögin hafi fjárhagslega burði til að byggja upp öflug samfélög og gott umhverfi fyrir fiskeldisfyrirtækin að starfa í.

Uppbygging fiskeldis tekur tíma og leyfisveitingaferlið getur tekið nokkur ár. Hér ber að vanda til verka og tryggja að allur sá ferill gangi fram lögum samkvæmt. Mikilvægt er því að stjórnvöld tryggi að stofnanir sem um þessi mál fjalla fái til þess nauðsynlegt fjármagn til að geta unnið vandaða vinnu en um leið staðið við lögbundin tímamörk.

▪ Ferðaþjónusta

Nefndin leggur áherslu á að stjórnvöld fylgi eftir forgangsmálum sem sett eru fram í Vegvísi í ferðaþjónustu, sér í lagi að útfærðar séu leiðir til að sveitarfélög hafi tekjur af auknum ferðamannafjölda. Sveitarfélögin þurfa oft að bera mikinn kostnað vegna uppbyggingar og reksturs ferðamannastaða en tekjurnar eru oft takmarkaðar og óbeinar.

Annað forgangsmál sem sett er fram í Vegvísinum er að samgönguáætlun taki mið af þörfum ferðaþjónustu og spám um áframhaldandi aukningu ferðamanna. Það er ljóst að samgöngumál eru takmarkandi þáttur í áframhaldandi uppbyggingu ferðaþjónustu og lengingar ferðamannlífsmabilsins á Vestfjörðum.

Eitt af meginvandamálum ferðaþjónustu á Vestfjörðum er að hún er samansett af mörgum mjög litlum fyrirtækjum. Það eru fáir sterkir aðilar sem geta dregið lestina þegar kemur að uppbyggingu, fjárfestingu, markaðssetningu og hagsmunagæslu. Vegna smæðar fyrirtækjanna þarf því stoðkerfið að vera enn sterkara, en í dag stendur stoðkerfi atvinnu- og ferðamála höllum fæti vegna lækkandi framlaga hins opinbera. Til þess að hægt sé að ná settum árangri í dreifingu ferðamanna verður að tryggja sterkt bakland fyrir ferðaþjónustufyrirtækin á svæðinu. Það má t.d. gera með gerð svæðisbundinnar stjórnunaráætlunar (DMP) líkt og nefndin leggur til í einstökum verkefnum hér síðar í skýrslunni.

Vestfirðir til framtíðar – styrking innviða

▪ Samgöngur og fjarskipti

Hagkerfi og vaxtarmöguleikar Vestfjarða líða fyrir það að vegir eru á mörgum stöðum árum og áratugum á eftir því sem gengur og gerist annars staðar á landinu. Hringtengingu ljósleiðara verður lokið á árinu 2016 en tenging dreifbýlis hefur beðið. Tillögur í samgönguáætlun 2015-2018, sem nú eru til umræðu á Alþingi, eru í kostnaðarmati Vegagerðarinnar metnar á 14-16 milljarða. Þær tillögur sem hafa komið til nefndarinnar til viðbótar, varðandi jarðgöng, endurbyggingu núverandi vega til nútímaforms, hafnir, flugvelli, ferðamannavegi og heildarúrlausn í samgöngumálum Árneshrepps, eru metnar á um 40 milljarða.

Hringtenging ljósleiðara um Vestfirði er algjör forsenda fyrir því að atvinnulíf og samfélag á Vestfjörðum nái að þróast og standast þær kröfur sem gerðar eru í nútímasamfélagi. Samhliða þarf að ljúka lagningu ljósleiðara í dreifbýli út frá stofnleiðum, þar sem heilsársbúseta eða heilsársstarfsemi er fyrir hendi. Sveitarfélögum á Vestfjörðum stendur eins og öðrum sveitarfélögum til boða að sækja um styrk til verkefnisins „Ísland ljóstengt“. Áætlaður kostnaður við verkefnið miðað við 99,9% tilgreindra staða eru 4 milljarðar, en í fjármálaáætlun 2017-2021 eru áætlaðir um 2,5 milljarðar. Hér blasir við að vegna landfræðilegra aðstæðna (dreifbýlis og fámennis) verður kostnaður við tengingar á Vestfjörðum mun dýrari en víðast á landinu. Hætta er á að sveitarfélög á Vestfjörðum standi því verr næstu árin þegar kemur að því að keppa um fjármagn úr verkefnasjóði „Ísland ljóstengt“. Nauðsyn er því á að setja sérstakt fjármagn til að flýta framkvæmd mála á Vestfjörðum á árunum 2017 og 2018.

Við lagningu ljósleiðara aukast möguleikar umtalsvert á hagnýtingu þeirra tækifæra sem þróun stafrænnar tækni býður. Mikilvægt er að hafa í huga að það að hafa aðgengi að tækninni tryggir ekki hagnýtingu. Hin stafræna tækni er farartæki í nýsköpunar á öllum sviðum og mikilvægt er að lagningu ljósleiðara fylgi öflug eftirfylgni til að öll stjórnsýsla, skólar, almenningur og fyrirtæki geti nýtt sér þá möguleika og þannig orðið samkeppnishæfari en ella. Hægt væri að hugsa sér Vestfirði sem nokkurs konar „tilraunasvæði“ þar sem nokkuð hratt væri gengið til að uppfæra svæðið þannig að stafræn tækni væri hagnýtt við endurskipulagningu ferla og samskipta sveitarfélaga, almennings og fyrirtækja. Útfærð væru „maker spaces“ um allt svæðið, aðgengi að ráðgjöf og þjónustu væri tryggt og hægt væri að styðja sveitarfélög og fyrirtæki við innleiðingu tækninnar. Til þess að svo megi verða þarf bæði þekkingu og fjármagn. Forsendur árangurs við hagnýtingu stafrænnar tækni er langtíma stefnumótun og áætlanagerð, þarfagreining á tækjum og hugbúnaði, endurskipulagning ferla, skuldbinding og áhugi stjórnenda og þjálfun á öllum stigum. Aðgerð sem þessi er nýstárleg, horfir til framtíðar og gæti tryggt hugvittsamlegri nýtingu auðlinda til framtíðar.

Vesturbyggð er eina sveitarfélagið á Íslandi með fleiri en 1000 íbúa sem ekki er tengt höfuðborgarsvæðinu með vegi með bundnu slitlagi. Vegasamgöngur innan Vestfjarða eru óviðunandi, tenging milli suður- og norðursvæðis er engin og vegurinn í raun og veru ónýtur.

Með þetta í huga er mikilvægt að samgöngubætur á Vestfjörðum njóti sérstaks forgangs í þeirri samgönguáætlun sem liggur fyrir á Alþingi, jafnvel þannig að gerð verði svæðisbundin samgönguáætlun fyrir Vestfirði. Markmið hennar er að á næstu átta árum verði samgöngur svæðisins í sama horfi og annars staðar á landinu. Þau verkefni sem horfa ætti til að ljúka eru:

- Vestfjarðavegur 60 um Gufudalssveit
- Dýrafjarðargöng/Dynjandisheiði
- Bíldudalur/Dynjandisheiði
- Endurbygging á veginum Álftafjörður-Hestfjörður
- Rannsóknir á göngum undir Klettsháls-Hálfván-Mikladal
- Álftafjarðargöng
- Endurbygging Innstrandavegar 68
- Endurbætur á Strandavegi norður í Arneshrepp

▪ Hafnarmál

Umfangsmikil fiskeldisuppbygging og annar iðnaður er í kortunum á svæðinu og því þarf að tryggja að hið opinbera tryggi fjármögnun lögbundinna framlaga sinna til þessa málaflokks til móts við sveitarfélög. Nefnt hefur verið í því sambandi uppbygging vegna fiskeldis í Bolungarvík og víðar, dýpkun hafnar og bygging hafnarkants á Ísafirði vegna skemmtiferðaskipa og annars iðnaðar og kalkþörungarverksmiðju í Súðavík. Auk þess er augljós þörf á stórskiphöfn á sunnanverðum Vestfjörðum. Mikilvægt er að sveitarfélögin komi sér saman um forgangsroðun, samnýtingu hafna og staðsetningu framkvæmda.

▪ Orkumál

Í kjölfarið á tengipunkti í Ísafjarðardjúpi fyrir Hvalárvirkjun, Austurgilsvirkjun og fleiri virkjanakosti við Djúp, er mikilvægt að stjórnvöld setji þá pólitísku stefnumörkun strax að unnið verði að tengingu frá tengipunktinum til Ísafjarðar. Með því næst hringtenging á fjörðunum eða svokölluð n-1 tenging sem veldur stórbættu raforkuöryggi og gefur kost á uppbyggingu á svæðinu.

Fyrir liggur áhugi á byggingu kalkþörungarverksmiðju í Súðavík en núverandi raforkukerfi ber ekki flutning á orku til verksmiðjunnar. Með því að hefja hringtengingaverkefnið með lagningu strengs á milli Ísafjarðar og Súðavíkur gæti þetta verkefni orðið að veruleika með verulega jákvæðum byggðaáhrifum.

Ótrygg orka fer minnkandi á markaði og ef ekkert verður að gert mun húshitunarkostnaður á Vestfjörðum fara úr böndunum þrátt fyrir nýtt frumvarp um niðurgreiðslu á flutningskostnaði raforku. Þar sem rafkynntar hitaveitur OV hafa varaafli í formi olíukatla er kerfið mjög sveigjanlegt gagnvart tímabundinni skerðingu og getur brugðist mun hraðar við en stórnotendur sem þurfa langan aðlögunartíma vegna eðli sinnar starfsemi. Lausnin er væntanlega langtímasamningar við Landsvirkjun. Aukning á nýtingu jarðhita til húshitunar minnkar þörf fyrir slíkan samning.

Orkusjóður veitir fjármagn til jarðhitaleitar, enda eru slíkar framkvæmdir of áhættu- og kostnaðarsamar fyrir lítil sveitarfélög, en á sama tíma mikið hagsmunamál fyrir byggðina á svæðinu. Orkusjóður er hins vegar fjárvana og því er nauðsynlegt að setja þar inn fjármuni en sem verði sérstaklega ætlaðir til jarðhitaleitar á Vestfjörðum.

▪ Húsnæðismál á Vestfjörðum

Er hagkvæmt fyrir mig að byggja á Vestfjörðum? Þetta er spurning sem einstaklingar, fólk í sambúð spyr sig að. Þetta er grundvallarmál, samhliða væntri framþróun í atvinnulífi á Vestfjörðum á komandi árum. Fyrir liggur hins vegar vandi er felst í markaðsbresti á fasteignamarkaði, en markaðsverð íbúðarhúsnæðis hefur á undanförunum árum verið um 20%-35% af áætluðum byggingarkostnaði. Við nánari greiningu á markaðinum kemur fram að flestir sækjast eftir búsetu í þéttbýli en framboð á húsnæði er mest í dreifbýli. Í þéttbýli eru allar íbúðir í notkun sem eignaríbúðir eða til útleigu og í vaxandi mæli nýtt sem frístundahús eða til útleigu fyrir ferðamenn. Nýbyggingar hafa verið í algjöru lágmarki á Vestfjörðum, en árábilinu 2010-2014 voru byggðar um 50 íbúðir, eða að meðaltali um 10 á ári.

Staðan hefur leitt til „eignaótta“ sem birtist í því að nýbyggingar eru í lágmarki, tregðu við kaup eða sölu eigna og að eignir séu keyptar upp sem frístundarhús eða til ferðaþjónustu. Stærstu sveitarfélögin glíma einnig við skuldir frá fyrri tíð vegna félagslega húsnæðiskerfisins og eru því varfærin í að koma inn á markaðinn eins og sakir standa.

Ráðherra húsnæðismála hefur komið fram með frumvörp að umbótum í húsnæðismálum auk þess sem stjórnvöld hafa boðað aðgerðir til að auðvelda kaup á fyrstu fasteign. Nefndin telur mikilvægt að þetta mál verði tekið til nánari skoðunar. Því er lagt til að stofnaður verði starfshópur með fulltrúum sveitarfélaga, ráðuneyta, stéttarfélaga og stofnana. Hlutverk starfshópsins er að greina stöðu á markaði og vinna tillögur að úrbótum fyrir svæði eins og Vestfirði.

▪ Menntamál

Uppbygging menntunar á framhaldsskóla- og háskólastigi er grundvallaratriði fyrir samkeppnisaðstöðu atvinnulífs og samfélaga á Vestfjörðum. Hlutfall íbúa með einungis grunnskólapróf er með því hæsta á Vestfjörðum ásamt því að hlutfall karla með framhaldsmenntun er mjög lágt. Menntaskólinn á Ísafirði er mikilvægur í samfélagslegu tilliti og eini framhaldsskólinn á svæðinu sem er bæði með bók- og verknám. Verknámsnemendur eru um þriðjungur af nemendafjölda skólans og mikilvægt er að skólinn geti áfram boðið upp á fjölbreytt verknám. Mikilvægt er að reiknilíkan fyrir framhaldsskóla verði endurskoðað og sú endurskoðun geri ráð fyrir samfélagslegri sérstöðu skóla þar sem það á við hverju sinni. Nefndin telur að framlög til framhaldsskóla í iðnnámi og bóknámi verði tryggð þrátt fyrir tímabundna fækkun nemenda. Á sama hátt þarf að styrkja rekstur framhaldsskóladeilda sem reknar eru á Patreksfirði og á Hólmavík.

Starfsemi Háskólaseturs hefur haft sömu jákvæðu áhrifin á samfélagið á norðanverðum Vestfjörðum og starfsemi Háskólans á Akureyri hefur haft þar. Starfsemin hefur byggst upp hægt en örugglega og er nú með kennslu á sviði meistaranáms með um 20 nema í árgangi, fjarnám með um 120 nema á ári og nýjar námsleiðir í þróun. Mikilvægt er að hlúa vel að starfseminni og gefa Háskólasetrinu svigrúm til að vaxa og dafna.

Starfsemi Fræðslumiðstöðvar Vestfjarða hefur náð til allra svæða á Vestfjörðum. Starfsemin hefur á síðustu árum ekki síst beinst að því að fá fólk án framhaldsmenntunar aftur til náms. Eins hafa verið þróuð námskeið fyrir nýjar atvinnugreinar eins og fiskeldi. Viðvarandi niðurskurður fjárlaga um margra ára skeið er nú kominn að þolmörkum sé horft fram til ársins 2017.

▪ Heilbrigðis- og öldrunarþjónusta

Áhersla er lögð á að rekstri Heilbrigðisstofnun Vestfjarða verði komið í ásættanlegt horf og lokaátak verði gert í umönnun aldraðra. Góð og örugg heilbrigðisþjónusta er grunnurinn að blómlegu samfélagi. Það er lykilatriði fyrir íbúa að heilbrigðisþjónustan sé góð á viðkomandi svæði. Árið 2014 var öllum heilbrigðisstofnum á Vestfjörðum steypt saman í eina stofnun.

Vonir stóðu til að samnýta mætti betur sérfræðiþjónustu á svæðinu þannig að allir íbúar Vestfjarða fengju bætt aðgengi að sérfræðiþjónustu og barnshafandi konur að ljósmæðrum. Nefndin leggur því ríka áherslu á að Heilbrigðisstofnun Vestfjarða fái eðlilega fjármögnun til þess að geta veitt eðlilega og lögbundna heilbrigðisþjónustu á öllu svæðinu sem tilheyrir stofnuninni og gera vernlegt átak til að þessir þjónustubættir sameiningar nái fram að ganga. Hér verði einnig tekið tillit til kostnaðar sem hlýst af slæmu samgöngukerfi á milli sunnan- og norðanverðra Vestfjarða s.s. lenging akstursleiðar yfir vetrartímann úr 178 km í 444 km. Einnig verði gert ráð fyrir því að stofnunin geti fylgt eftir ört vaxandi þjónustubörf í heilbrigðismálum, sem og þeirri uppbyggingu sem er hafin í atvinnulífnum m.a. vegna mikils fjölda ferðamanna. Stofnunin hefur þurft að ganga langt í sparnaði og aðhaldi til margra ára og þrátt fyrir miklar sameiningar og hagræðingu hefur það komið niður á ýmsum þáttum þjónustunnar.

Helstu þættir sem þrengt hefur að eru skortur á læknum og öðru heilbrigðisstarfsfólki til að sinna öllum byggðakjörnum sem skyldi. Það er skortur á ljósmæðraþjónustu á öllu svæðinu, en sérstaklega á sunnanverðum Vestfjörðum þar sem barnshafandi konur þurfa að leita til Reykjavíkur með fullnægjandi mæðraskoðun sérfræðinga. Sálfræðiþjónusta á vegum stofnunarinnar er einnig mjög takmörkuð.

Mörg tæki Heilbrigðisstofnunar Vestfjarða eru því miður orðin mjög gömul og úr sér gengin þar sem ekki hafa verið til fjármunir til nauðsynlegrar endurnýjunar. Þjónusta við aldraða hefur batnað með nýjum hjúkrunarheimilum, nema á sunnanverðu svæðinu þar sem skortir verulega aðstöðu og bæta þarf heimahjúkrun. Komur sérfræðilækna til Vestfjarða eru fáar og í of fáum sérgreinum. Stofnunin hefur ekki haft burði til að bæta þar úr. Starfsfólk Heilbrigðisstofnunar Vestfjarða stendur frammi fyrir mikilli áskorun í krefjandi en spennandi verkefni. Án verulega aukinna fjármuna til reksturs Heilbrigðisstofnunar Vestfjarða er ekki hægt að bæta úr þessu og hvað þá að auka þjónustuna eins og þörf er á.

Lagt er til að unnið verði að því að samþætta starfsemi heilsugæslu, heimahjúkrun og félagsþjónustu í Bolungarvík. Gera þarf nauðsynlegar breytingar á húsnæði Ríkiseigna að Miðstræti 19 til að hýsa þjónustumiðstöð og flytja allar viðkomandi stofnanir á einn stað. Með því að samþætta betur heilbrigðisþjónustu þessara stofnana í Bolungarvík má ná fram aukinni þjónustu við íbúa á sama tíma og kostnaður mun lækka. Þjónusta starfsstöðvar Heilbrigðisstofnunar Vesturlands á Hólmavík er viðunandi sem stendur. Gæta verður að því að framlög til stofnunarinnar taki mið af dreifðri starfsemi þannig að íbúar geti treyst því að þeir standi jafnt gagnvart þjónustu heilbrigðiskerfisins.

▪ Skattaumhverfi

Lagt er til tímabundið verkefni til allt að átta ára þar sem samskonar aðgerðir verði settar á og hefur verið gert í Norður-Noregi. Vísað er hér til vilja Alþingis í þessum efnunum skv. samþykkt um stefnumótandi Bygðaaætlun 2014-2017, tillaga 2.2. *Stuðningur við einstaklinga, m.a. afsláttur af námslánum og lægra skattþrep* og tillaga 2.3 *Stuðningur við fyrirtæki m.a. lækkun tryggingargjalds*.

Nefndin leggur til að settur verður á fót starfshópur fagraðuneyta og Bygðastofnunar til að vinna að útfærslum í málinu. Mikilvægt er að þær útfærslur liggi fyrir vorið 2017.

▪ Aukin samvinna sveitarfélaga á Vestfjörðum

Skoða þarf rækilega hvort að frekari sameiningar sveitarfélaga á Vestfjörðum geti leitt til þess að nýta megi fjármagn betur, efla þjónustu og gera sveitarfélögum kleift að taka við fleiri verkefnum frá ríkinu. Þetta þarf að gerast þannig að ábati af samrekstri, sameiningu og yfirtöku verkefna verði eftir á svæðinu. Sveitarfélög á Vestfjörðum hafa sammælst um gerð svæðisáætlunar fyrir Vestfirði sem móti stefnu í sameiginlegum málaflokkum landshlutans og

samstarfi sveitarfélaganna í þeim efnum. Telja verður að slík vinna sé góður grunnur fyrir umræðu um sameiningu, eða aukið samstarf sveitarfélaga, í viðræðum þeirra við ríkið gegn stórum framfaraverkefnum á Vestfjörðum.

▪ Menning

Fjölbreytt og öflugt menningarlíf einkennir Vestfirði og eru bæði atvinnu- og áhugamenn virkir þátttakendur í því. Þátttaka í menningarviðburðum er góð en víða er markhópurinn sem sækir viðburði fámennur og of fáir einstaklingar sem bera menningarlífið á herðum sér.

Á Ísafirði er menningarmiðstöð og þar er einnig starfandi listaskóli. Tónlistarskólar eru starfandi í öllum stærri sveitarfélögum og hefur tónlistarlífið verið öflugt, sbr. ímynd Ísafjarðar sem tónlistarbæjar.

Mörg verkefni í menningartengdri ferðaþjónustu á Vestfjörðum standa framarlega á landsmælikvarða. Þar má t.d. nefna Galdrasýningu á Ströndum, Skrímslasetur á Bíldudal og Melrakkasetrið í Súðavík. Aðeins þrjú viðurkennd söfn eru starfandi á svæðinu, Byggðasafn Vestfjarða, Minjasafn Egils Ólafssonar á Hnjóti og Sauðfjársetur á Stöndum. Fleiri hafa þó burði til að fá slíka viðurkenningu og fjölmörg önnur söfn og setur er að finna á svæðinu. Starfsemi þeirra flestra líður fyrir skort á rekstrarfjármagni og miklir möguleikar eru á að efla þau með tilheyrandi jákvæðum hætti á menningu og mannlíf.

Helstu hindranir fyrir eflingu menningarlífs á Vestfjörðum, auknu samstarfi og þátttöku, eru þær sömu og fyrir eflingu byggðar og atvinnulífs. Þar kemur einkum til skortur á fjármagni, slæmar samgöngur, brotalamir varðandi fjarskipti og nettengingar, hár rekstrar-, flutnings- og ferðakostnaður ásamt fólksfæð.

Efling innviða og fjölgun íbúa mun efla menningarlíf og menningartengda ferðaþjónustu en taka verður á fjármögnun menningarstarfs eftir áralangan samdrátt í þeim efnum. Gera má verulega bót í málaflöknum ef horft er til annars vegar stofn- og rekstrarstyrkja til menningarstofnana og hins vegar til starfsemi menningarmiðstöðva.

Brjánslækur er fornt höfuðból og kirkjustaður við mynni Vatnsfjarðar, en reglulegar samgöngur eru yfir Breiðafjörð frá Stykkishólmi. Tækifæri eru í að byggja upp náttúru- og menningatengdan áningastað sem dregur fram sérstöðu Brjánslækjar, kynna á lifandi hátt til að tryggja góða umgengni og vernd til framtíðar. Slík uppbygging myndi stuðla að því að fólk kæmi gagngert til að skoða þá merku sögu sem Brjánslækur og nágrenni varðveitir.

Nefndin leggur til bætt verði við fjármuni í Uppbyggingarsjóð (innan Sóknaráætlunar Vestfjarða) í þrjú ár sem myndi síðan úthluta fjármagninu aftur í formi öndvegisstyrkja á grundvelli umsókna. Slíkt myndi hafa mikil og jákvæð áhrif á uppbyggingu ferðaþjónustu, atvinnu- og mannlífs á svæðinu. Um leið hefðu verkefnið jákvæð áhrif á sjálfsmynd íbúa og ímynd fjórðungsins.

Nefndin bendir einnig á að á Ísafirði er starfandi öflug menningarmiðstöð, Edinborgarhúsið, sem nýtur ekki rekstrarstyrkja frá ríkinu eins og t.d. sambærilegar menningarmiðstöðvar á Austurlandi. Samræma þarf stuðning ríkisvaldsins við menningarmiðstöðvar á landsvisu með Austurland sem fyrirmynd, en þrjár menningarmiðstöðvar fyrir austan eru styrktar árlega með sérstökum framlögum til viðbótar við sóknaráætlanir landshlutans.

▪ Málefni Arneshrepps

Arneshreppur var tekin til sérstakrar umræðu hjá nefndinni og hvernig hægt væri að bregðast við þeirri stöðu sem þar er komin upp. Það er ljóst að sérúrræði þarf fyrir svæðið þar sem hefðbundnar byggðaaðgerðir ná ekki utan um vanda sveitarfélagsins. Umfangsmiklar samgönguframkvæmdir þarf til að rjúfa vetrareinangrun byggðarinnar og yrðu þær hluti af

sértækri samgönguáætlun fyrir Vestfirði. Komi Hvalárvirkjun til framkvæmda er augljóst að slík framkvæmd myndi hafa gífurleg áhrif til bóta fyrir sveitarfélagið.

Einstök verkefni – tillögur

Tryggja aðgengi að framhaldsskóla í heimabyggð

Sóknarfæri eru í stofnun fræðslumiðstöðva þar sem hægt er að stunda fjarnám á ýmsum stigum, sérstaklega framhaldsskólastigi svo að börn geti stundað nám í heimabyggð. Þessum fræðslumiðstöðvum hefur verið komið upp á Hólmavík og Vesturbyggð en slíku er ekki fyrir að koma í Reykhólahreppi.

Verkefni: Stofnun framhaldsskóladeildar í Reykhólahreppi

Í Reykhólahreppi ganga nú upp stórir árgangar af unglíngum. Þeir sækja væntanlega í framhaldsskóla eftir 1-2 ár. Vísir að framhaldsdeild er á Hólmavík. Reykhólahreppur sækist hér með eftir að fá að vera í samfloti með Strandamönnum um fjölbreytta kennslu á framhaldsskólastigi. Undirbúningur um framkvæmd krefst þess að fljótlega verði hafist handa um útfærslur. Því er æskilegt að fá styrk fyrir starfsmann til að sinna málum frá og með haustinu 2016. Unnið verður í samstarfi við Fræðslumiðstöð Vestfjarða og framhaldsskólanna.

Tímaáætlun

Haust 2016

Stöðugildi

0,5 í 2 ár

Kostnaðaráætlun

7,2 milljónir króna í tvö ár

Ábyrgð og framkvæmd

Mennta- og menningarmálaráðuneytið

Friðlönd á Vestfjörðum

Verkefni: Aukin landvarsla og uppbygging aðstöðu

Vegna gríðarlegrar fjölgunar ferðamanna á Vestfjörðum er mikilvægt að ráðast í aukna landvörslu, uppbyggingu á aðstöðu og vinna áfram við friðlýsingu Látrabjargs. Áhersla er lögð á að tryggð verði landvarsla á Látrabjargi, Vatnsfirði, Hornströndum og á Dynjandasvæðinu næstu ár.

Tímaáætlun

Haust 2016

Stöðugildi

4-5

Kostnaðaráætlun

23,5 milljónir króna í 3 ár

Ábyrgð og framkvæmd

Umhverfis- og auðlindaráðuneytið

Rannsóknarsetur Háskóla Íslands á Ströndum

Verkefnið: Tryggja áframhaldandi fjármagn til reksturs RHÍS

Mikilvægt að tryggja framlög til starfseminnar til lengri tíma og gera kleift að hafa tvo starfsmenn starfandi hjá setrinu á Ströndum til framtíðar, með því að auka framlag ríkisins til heildarsamnings við Rannsóknarsetur HÍ, en unnið er að endurnýjun hans.

Tímaáætlun

Haust 2016

Stöðugildi

2

Kostnaðaráætlun

Sama fjármagn tryggt til framtíðar

Ábyrgð og framkvæmd

Mennta- og menningarmálaráðuneytið

Samfélagsmiðstöð (Þjónustukjarni – One stop shop) á Þingeyri**Verkefni: Tilraunaverkefni um þjónustukjarna**

Fyrirhugað er að koma á samstarfi Ísafjarðarbæjar og þjónustuaðila um myndun þjónustukjarna á Þingeyri. Stofnkostnaður er áætlaður um 10 milljónir króna. Markmið þjónustukjarna er að hægt verði að bjóða upp á grunnþjónustu í smærri byggðarlögum sem eykur lífsgæði íbúanna. Aðlaga þarf þjónustu í minni byggðarlögum að nútímakröfum og tryggja þannig íbúum ákveðna grunnþjónustu.

Hægt væri að nota Þingeyri sem stað til þróa svona þjónustu sem mætti yfirfara yfir á aðra staði.

Tímaáætlun

Haust 2016

Stöðugildi

Ca. 2

Kostnaðaráætlun

7,2 milljónir króna á fyrsta ári og þar af eru 4 milljónir króna sem hlutdeild í stofnkostnaði. Eftir það er gert ráð fyrir 3,2 milljónum króna á ári.

Ábyrgð og framkvæmd

Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið

Ný námsleið hjá Háskólasetri Vestfirjarða**Verkefni: Sjávarbyggðafræði**

Hjá Háskólasetri Vestfirjarða er nú kennd ein námsleið á meistarástigi í Haf- og strandsvæðastjórnun. Hliðstæð námsleið í Sjávarbyggðafræðum er tilbúin í skúffunni. Með henni mundi námsmannafjöldinn tvöfaldast. Námsmenn eru á aldursbilinu 23-30 ára, en á Vestfirðum er helst skortur á fólki á þeim aldri.

Gert er ráð fyrir töluverðum samlegðaráhrifum af því að hafa tvær námsleiðir í boði, m.a. geta fagstjórar gengið í verk hvors annars, sem er mikilvægt til að tryggja þjónustu við forföll og til að bæta gæði náms til lengdar.

Þar sem allt nám hjá Háskólasetrinu er kennt í lotum, þar með talið á sumarönn, er það mjög aðgengilegt nemendum og fólki úr atvinnulífi af öðrum stöðum. Það fellur t.d. mjög vel að gestanámi sem opinberir háskólar hafa stofnað með sér. Þess vegna má ætla að til lengdar efli slíkt nám samstarf og flæði milli háskóla. Námsleiðin á að vera eins hliðstæð núverandi námi og frekast er unnt til að auka afköst sem allra mest. Því er líklegast að leitað verði samstarfs við Háskólann á Akureyri, sem mundi enn frekar tryggja gott samstarf milli Háskólaseturs Vestfirjarða og Háskólans á Akureyri.

Nám í byggðafræðum er ekki til á landinu, en virðist vera mjög þarft til að renna sterkari stoðum undir upplýsta umræðu um þessi mál á landsvísu. Ætla má að staðsetningin á Ísafirði vinni með slíku námi.

Tímaáætlun

janúar 2017

Stöðugildi

1,2

Kostnaðaráætlun

20 milljónir króna á ári

Ábyrgð og framkvæmd

Mennta- og menningarmálaráðuneytið

Skólahúsið í Trékyllisvík

Verkefni: Endurbætur á skólahúsi

Skólahúsið í Trékyllisvík er byggt um 1935 og teiknað af Guðjóni Samúlessyni. Það hefur nýst sem gistiheimili á sumrin og nú er kominn tími á viðhald. Þótt tjaldstæði séu ágæt í Árneshreppi er æskilegt að geta nýtt skólann til gistinga og veitinga en aðstaðan er farin að láta á sjá. Tilgangurinn er að lengja ferðamannatímamann og auka við þjónustu við ferðamenn í Árneshreppi.

Tímaáætlun

Haust 2016

Stöðugildi

0

Kostnaðaráætlun

15 milljónir króna

Ábyrgð og framkvæmd

Forsætisráðuneytið

Snjóflóðasetur á Ísafirði

Verkefni: Þróun þekkingarmiðstöðvar

Á Ísafirði verði þróuð þekkingarmiðstöð eða samstarfsnet fyrir þróun mælitækja til snjóflóðaefirlits og uppbyggingar þekkingar á eðli ofanflóða og þar með bættis hættumats. Aðilar að samstarfsneti yrðu stofnanir á norðanverðum Vestfjörðum sem nýta ýmiss konar mælibúnað við vöktun á náttúru, s.s. Vegagerðin, Hafrannsóknarstofnun, Orkubú Vestfjarða og Náttúrustofa Vestfjarða. Á svæðinu starfa einnig ýmis fyrirtæki sem vinna að nýsköpun, þróun og margs konar smíði. Kostir þessa samstarfsnets felast einnig í smæð samfélagsins sem gerir samvinnu auðveldari en í stærri og flóknari samfélögum. Þar að auki býður vestfirsk náttúra upp á að prófa mæla við erfiðar aðstæður, en ein helsta áskorun veðurmælinga á Íslandi er mikið álag sem mælar þurfa að standast, svo sem mikinn vindhraða, ísingu og snjósig.

Tímaáætlun

Haust 2016

Stöðugildi

1

Kostnaðaráætlun

12,5 milljónir króna á ári

Ábyrgð og framkvæmd

Innanríkisráðuneytið

Álftafjarðargöng**Verkefni: Rannsókn á Álftafjarðargöngum**

Samkvæmt ályktun Fjórðungssambands Vestfirðinga frá 60. þingi FV eru Álftafjarðargöng næstu jarðgöng á eftir Dýrafjarðargöngum.

Súðavíkurlíð er í dag metin einn af hættulegustu vegum landsins samkvæmt skýrslu og úttekt Veðurstofunnar sem fer með snjóflóðarannsóknir. „Mat á hættu vegna snjóflóða og grjóthruns á vegum milli Súðavíkur og Bolungarvíkur“ (Harpa Grímsdóttir, janúar 2006).

Mikilvægt er að strax verði farið af stað í rannsóknavinnu við göngin og gera þau þannig tilbúin undir framkvæmdir eins og fljótt og kostur er. Vegagerðin mun sjá um rannsóknina.

Tímaáætlun

Haust 2016

Stöðgildi

1

Kostnaðaráætlun

10 milljónir

Ábyrgð og framkvæmd

Innanríkisráðuneytið

Fjarþjónusta við íbúa á sunnanverðum Vestfjörðum**Verkefni: Að halda áfram að þróa fjarþjónustu í heilbrigðismálum**

Að sett verði fjármagn í tilraunaverkefni ríkis og sveitarfélaga þar sem unnið verði að heilbrigðisþjónustu fyrir börn og fullorðna á öllum Vestfjörðum. Síðastliðin ár hefur Vesturbyggð unnið að tilraunaverkefni t.d. að talþjálfun barna, kvíðameðferð fyrir börn og íslenskukennslu fyrir börn af erlendum uppruna með þessari aðferð. Hefur það gefist mjög vel og árangur verið mikill. Ávinningur felst í auðveldara aðgengi, stöðugri meðferð og ódýrara meðferðarúrræði, lækkuðum kostnaði skóla vegna frávika nemenda, lækkuðum kostnaði ríkis í framtíðinni vegna greininga og ófyrirséðra vandkvæða á fullorðinsaldri, og lækkuðum kostnaði foreldra vegna ferðalaga og frátafa frá vinnu.

Með þessu er tryggt að fjármagnið fer í meðferðirnar. Ennfremur er tryggt að ætíð verði besta þjónusta í boði á hverjum tíma og hægt að stýra þjónustunni betur.

Tímaáætlun

Haust 2016

Stöðugildi

1-2

Kostnaðaráætlun:

10 milljónir króna á ári í þrjú ár

Ábyrgð og framkvæmd
VelferðarráðuneytiðFræðasetur Háskóla Íslands á Patreksfirði**Verkefni: Sérhæfing í fiskeldisrannsóknnum**

Að á sunnanverðum Vestfjörðum verði Fræðasetur HÍ á Patreksfirði endurreist til frambúðar með sérhæfingu í fiskeldisrannsóknnum. Með því skapast tenging við það fiskeldi sem nú þegar er til staðar og þarf á mikilli rannsóknarvinnu að halda. Þar með verður aðgangur að þekkingu tengdri fiskeldi staðbundinn og í beinu sambandi við atvinnulífið. Mikilvægt er að geta unnið með frumrannsóknir þar sem sjókvíaelði er þegar hafið og í miklum vexti. Tenging við lykilstofnanir sem fjalla um leyfismál og eftirlit hafa því aðgang að bestu mögulegu gögnum.

Tímaáætlun

Haust 2016 og 2017

Stöðugildi

5

Kostnaðaráætlun

20 milljónir króna í tvö ár

Ábyrgð og framkvæmd

Mennta- og menningarmálaráðuneytið

Almenningssamgöngur á S-Vestfjörðum**Verkefni: Tilraunaverkefni um samþættingu almenningssamgangna, vöruflutninga og póstdreifingar**

Farið verði í tilraunaverkefni þar sem hið opinbera endurskoðar núverandi lagaumhverfi þegar kemur að samþættingu almenningssamgangna, vöruflutninga og póstdreifingar. Með verkefninu yrði flutningur vinnuafis, nemenda og þjónustusókn milli byggðarlaga þ.e. milli sveitarfélagana Vesturbyggðar og Tálknafjarðar. Verkefnið tryggir byggðafestu, styrkir innviði auk þess að gera svæðið samkeppnishæfara á sviði atvinnuuppbyggingar og um leið vænni kost til fjárfestinga.

Setja upp leiðarkerfi sem nýtist öllum ofangreindum atriðum.

Verkefnið yrði tilraun til tveggja ára á sunnanverðum Vestfjörðum.

Tímaáætlun

Haust 2016

Stöðugildi

2

Kostnaðaráætlun

24 milljónir króna í tvö ár

Ábyrgð og framkvæmd

Innanrikisráðuneytið

Aukin tíðni flugs til Bíldudals**Verkefnið: Viðbót ferða**

Aukaferð með flugi á Bíldudal þannig að a.m.k. einu sinni í viku verði flug tvisvar sinnum á

dag. Með því er hægt að skapa betri skilyrði fyrir fundi og flutning á sérhæfðri þjónustu til svæðisins. Verkefnið kemur líka til með að lækka kostnað fyrirtækja, sveitarfélaga og stofnana vegna ferða. Fyrirtæki og sveitarfélög eru tilbúin til að kaupa ákveðinn fjölda sæta fyrirfram til eins árs. Auk þess er lagt til að skoðað verði hvort möguleiki sé á að vélin haldi áfram til Ísafjarðar einu sinni í viku og komi við á leiðinni til baka á Bíldudal sem myndi nýtast vel á meðan Dýrafjarðargöng eru ekki tilbúin.

Tímaáætlun

Haust 2016

Stöðugildi

2

Kostnaðaráætlun

16 milljónir króna á ári

Ábyrgð og framkvæmd

Innanríkisráðuneytið

Svæðisbundin flutningsjöfnun

Verkefni: Úttekt á tímabundinni flutningsjöfnun á sunnanverða Vestfirði

Auka við fjármagn til svæðisbundna flutningsjöfnun með áherslu á sunnanverða Vestfirði og endurskoðun fyrirkomulags á greiðslu styrkja.

Í markmiðum laga nr. 160/2011, um svæðisbundna flutningsjöfnun, er heimilt að styðja við framleiðsluþætti og atvinnuuppbyggingu á landsbyggðinni með því að jafna flutningskostnað framleiðenda sem eru með framleiðslu og lögheimili fjarri innanlandsmarkaði eða útflutningshöfn og búa þ.a.l. við skerta samkeppnisstöðu vegna hærri flutningskostnaðar en framleiðendur staðsettir nær markaði. Styrksvæði eru þau svæði þar sem heimilt er að veita byggðaaðstoð samkvæmt byggðakorti samkvæmt ESA ákvörðun 378/06/COL að hámarki 200.000,- EUR á þriggja ára tímabili.

Með eflingu strandflutninga og úrbótum á vegakerfinu frá því lögin voru sett hefur dregið úr þörf fyrirtækja á flutningsjöfnun og aðstæður til landflutninga batnað, nema á sunnanverðum Vestfjörðum. Þar er í raun sama staða, engir strandflutningar, hluti vegakerfis er enn með óbundnu slitlagi og ekki hefur verið fjölgað við ferðir ferjunnar Baldurs. Samkvæmt samgönguáætlun sem nú liggur fyrir Alþingi má í fyrsta lagi reikna með að úrbótum í samgöngumálum verði lokið innan þriggja ára. Í annan stað eru fyrirtæki að lenda í því að fullnýta það viðmið sem sett er á hámarksgreiðslu yfir þriggja ára tímabil.

Lagt er því til að markmið með svæðisbundinni flutningsjöfnun komi til endurskoðunar í ljósi reynslu af verkefninu. Leitað verði leiða til að sá jöfnuður sem að var stefnt, gagnist þeim aðilum þar sem kostnaður á ekinn kílómetra og erfiðleikar við þungaflutninga er hvað mestur.

Tímaáætlun

2017

Stöðugildi

0

Kostnaðaráætlun

15 milljónir króna

Ábyrgð og framkvæmd

Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið

Bygging Hornstrandastofu**Verkefni: Bygging Hornstrandastofu**

Hornstrandafriðland hefur mikið aðdráttarafl fyrir ferðamenn. Stefnt er á að nýta nýbyggingu í Neðstakaupstað á Ísafirði fyrir Upplýsingamiðstöð og Hornstrandastofu.

Tímaáætlun

Vor 2017

Stöðugildi

0

Kostnaðaráætlun

20 milljónir króna á ári

Ábyrgð og framkvæmd

Umhverfis- og auðlindaráðuneytið

Orkuvinnsla á Vestfjörðum**Verkefni: Öflun nýrra atvinnutækifæra**

Samhliða þeim virkjanaframkvæmdum sem fyrirhugaðar eru á svæðinu er mikilvægt að unnið verði markvisst að því að fá ný atvinnutækifæri inn á svæðið þannig að orkan nýtist til atvinnuuppbyggingar á svæðinu.

Tímaáætlun

Haust 2016

Kostnaðaráætlun

20 milljónir á ári í tvö ár

Ábyrgð og framkvæmd

Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneyti

Hitaveita á Hólmavík**Verkefni: Framkvæmd lokakönnunar á jarðhitasvæðum**

Jarðhiti hefur fundist á nokkrum stöðum í Strandabyggð. Hins vegar hafa stofnanir eins og Íslenskar Orkurannsóknir, Orkubú Vestfjarða eða Orkustofnun ekki getað mælt með bestu kostum fyrir hitaveitu á Hólmavík og byggðinni í heild. Sveitarfélagið fer því fram á styrk til að ljúka slíku mati svo undirbúa megi tengingu og uppsetningu heppilegasta kostsins. Þar yrði tekið tillit til orkugæða, tæknilegrar útfærslu og hagkvæmni. Ekki þarf að tíunda hve miklu það myndi breyta bæði fyrir almenning og fyrirtæki að hafa aðgang að jarðhita. Framkvæmd yrði lokakönnun á jarðhitasvæðum með aðkeyptri sérfræðiráðgjöf og forhönnun hitaveitu

Tímaáætlun

Vor 2017

Stöðugildi

0

Kostnaðaráætlun

10 milljónir króna

Ábyrgð og framkvæmd

Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið

Stofnun vísindagarda Vestfjarða**Verkefni: Gróðurkortagerð á Vestfjörðum**

Halda gróðurkortagerð áfram á Vestfjörðum til að stórbæta upplýsingar um náttúruferfarir svæðisins og munu þau koma að viðtækum notum. Hjá Náttúrustofu Vestfjarða er góð þekking á gróðurkortagerð eftir áralanga samvinnu við Náttúrufræðistofnun.

Tímaáætlun

Janúar 2017

Stöðugildi

2

Kostnaðaráætlun

20 milljónir króna á ári

Ábyrgð og framkvæmd

Umhverfis- og auðlindaráðuneytið

Rannsóknir á flugvallastæði fyrir Vestfirði**Verkefni: Framtíðarstaðsetning flugvallar á Vestfjörðum**

Lagt er til að farið verði í heildstæða úttekt á framtíðarstaðsetningu flugvallar á Vestfjörðum. Horft verður til væntanlegra samgöngubóta og mun þá ferðatími innan fjórðungsins styttest til mikilla muna.

Tímaáætlun

Vor 2017

Stöðugildi

0

Kostnaðaráætlun

5 milljónir króna í fjögur ár

Ábyrgð og framkvæmd

Innanríkisráðuneytið

Undirbúningur undir hringtengingu rafmagns á Vestfjörðum**Verkefni: Kortlagning á virkjunar- og tengimöguleikum**

Í framhaldi af væntanlegum tengipunkti í austanverðu Ísafjarðardjúpi er lagt til að Orkustofnun verði falið að vinna að kortlagningu á virkjunar- og tengimöguleikum í Ísafjarðardjúpi. Í þeirri vinnu yrðu virkjunarmöguleikar í Ísafjarðardjúpi teknir saman og í framhaldinu metið hvaða leið er ákjósanlegust til að koma rafmagni frá tengipunktinum að byggðarlögum á norðanverðum Vestfjörðum og ná þar með hringtengingu.

Tímaáætlun

Vor 2017

Stöðugildi

1

Kostnaðaráætlun

10 milljónir króna

Ábyrgð og framkvæmd

Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið

DMP

Verkefni: Gerð stefnumótandi stjórnunaráætlunar

Eitt af forgangsmálum stjórnvalda sem sett er fram í Vegvísi í ferðaþjónustu er gerð stefnumótandi stjórnunaráætlana (Destination Management Plan DMP). Áætlað er að gera DMP fyrir hvern landshluta en í þeirri áætlun er fjallað um ferðaþjónustu í mjög víðu samhengi. Í DMP er m.a. lögð áhersla á kortlagningu ferðaþjónustunnar, forgangsröðun uppbyggingu áfangastaða með tilliti til þolmarka og áætlunar um uppbyggingu innviða, grunngerð, tekjuöflun og öryggis- og umhverfismál. Tryggja verður að stoðkerfi atvinnulífsins í landshlutanum geti tekið þessi stóru verkefni sem framundan eru.

Tímaáætlun

Haust 2016

Stöðugildi

1

Kostnaðaráætlun

19,5 milljónir króna

Ábyrgð og framkvæmd

Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið

Stefnumörkun
Fjórðungssambands Vestfirðinga 2016- 2018

Lögð fyrir
Haustþing Fjórðungssambands Vestfirðinga
9.-10. september 2016

1. Meginmarkmið FV

Fjórðungssamband Vestfirðinga (FV) skal vinna að því að efla og styðja við búsetu, mannlíf og atvinnulíf á Vestfjörðum í samstarfi við sveitarfélögin sem að sambandinu standa.

Fjórðungssamband Vestfirðinga heitir því að stunda góða starfshætti, skilvirkni og vönduð vinnubrögð og hafa samráð og samstarf við þá aðila sem láta sig verkefni sveitarfélaga varða.

Fjórðungssamband Vestfirðinga skal ávallt leitast við að hafa á að skipa hæfustu starfsmönnum með reynslu og menntun á háskólastigi sem nýtist við vinnu að málaflokkum Fjórðungssambandsins.

2. Hlutverk FV

Hlutverk FV er:

- að vera sameiginlegur málsvari sveitarfélaga á Vestfjörðum og vinna að hagsmunum og samstarfi þeirra.
- að efla samvinnu sveitarfélaga og sveitarstjórnarmanna.
- að vinna að sameiginlegum málum er löggjafinn kann að fela sambandinu.
- að sjá til þess að stefnumörkun Fjórðungspings Vestfirðinga sé framfylgt og að starfsemi sambandsins sé á hverjum tíma hagað í samræmi við samþykktir þess.

Starfsmenn og stjórn fylgi einnig stefnumörkun eftir með umsögnum til Alþingis og ráðuneyta um málefni er varða hagsmuni Vestfjarða.

Heimilt er að stofna og starfrækja ráð og nefndir til að sinna afmörkuðum verkefnum og hafa samvinnu um vinnu við tiltekna málaflokka á grundvelli samninga.

FV hefur samvinnu við önnur landshlutasamtök sveitarfélaga, Samband íslenskra sveitarfélaga og samstarfsnefndir sveitarfélaga á Vestfjörðum, auk annarra félaga og stofnana sem starfa á vestfirska vísu, eftir því sem við á.

FV sinnir verkefnum í alþjóðlegu samstarfi í samvinnu við önnur landshlutasamtök eða Samband íslenskra sveitarfélaga með það að markmiði að gæta að hagsmunum sveitarfélaga á starfssvæðinu og vinna að framþróun þeirra.

Verkaskipting og valdsvið innan FV er skilgreint í samþykktum sambandsins:

Fjórðungsping Vestfirðinga eru haldin tvisvar á ári, vor og haust. Fjórðungspingið fer með æðsta vald í stjórnun FV og leggur línur um verkefni og áherslur, auk þess sem þingið samþykkir stefnumál sambandsins hverju sinni.

Stjórn FV er skipuð fimm einstaklingum og er kjörin á Fjórðungspingi. Formaður stjórnar er kjörinn sérstaklega af þinginu. Stjórnin fer með yfirstjórn á rekstri sambandsins í samræmi við fjárhagsáætlanir og aðrar samþykktir og vinnur að framkvæmd þeirra mála sem Fjórðungspingið ákveður eða lög frá Alþingi segja til um. Stjórn undirbýr og hefur umsjón með Fjórðungspingi og leggur þar fram ársreikninga, fjárhagsáætlun og starfsáætlun.

Fastanefndir FV eru tvær samkvæmt samþykktum sambandsins. Annars vegar 5 manna *Fastanefnd um samgöngumál og fjarskipti* og hins vegar 9 manna *Úthlutunarnefnd Uppbyggingarsjóðs Vestfjarða*. Fulltrúar í þessarar nefndir eru kjörnir á Fjórðungspingi.

Framkvæmdastjóri FV er ráðinn af stjórn FV. Hann veitir skrifstofu sambandsins forstöðu og stýrir fjármálum. Hann leggur fram starfsskýrslu á Fjórðungspingi og sér um að ráða starfsmenn FV í samvinnu við stjórn.

Starfsfólk FV vinnur að verkefnum sem þeim eru falin og tengjast sérsviði þess, í samræmi við stefnumótun FV og áherslur sem lagðar eru í Sóknaráætlun Vestfjarða.

3. Helstu málaflokkar, stefnumörkun og leiðir

Samkvæmt samþykktum FV snúa málaflokkar þeir sem Fjórðungssamband Vestfirðinga fæst við að byggðapróun og atvinnumálum, menningarmálum, markaðsmálum og kynningu Vestfjarða. Einnig gegnir FV mikilvægu hlutverki við hagsmunagæslu sveitarfélaganna og fjórðungsins gagnvart ríkisvaldinu og við áætlanagerð á vegum ríkisins og setningu laga og reglugerða.

Til að FV geti sinnt hlutverki sínu af kostgæfni, er sett fram þessi stefna með hliðsjón af málaflokkum á starfssviði sveitarfélaganna. Hér verður farið yfir helstu verkefni og áherslur FV í þeim efnunum.

3.1. Skatttekjur

Vinna skal að því að ná fram aukinni samgirmi í tekjuskiptingu ríkis og sveitarfélaga. Bæta þarf hlutdeild sveitarfélaga í skattstofnum og koma af stað skynsamlegri umræðu um hlutdeild sveitarfélaga í tekjum hins opinbera af hagnýtingu auðlinda. Vinna skal að því að gera Vestfirði að tilraunsvæði með ívilnun á sköttum einstaklinga og fyrirtækja, samkvæmt fyrirmynd frá Norður Noregi.

Leiðir: Áhersluatriði á umræðuvettvangi landshlutasamtaka og í viðræðum við Samband íslenskra sveitarfélaga, við fjárlaganefnd og í samtölum við þingmenn kjördæmisins, ráðuneyti og stofnanir þeirra.

3.2. Félagsmál

Leggja skal áherslu á sérstöðu landshlutans í velferðarmálum, sérstaklega þar sem aðgengi að þjónustu og landfræðilegar aðstæður eru þess eðlis að mögulega þarf að huga að sérlausnum. Styðja skal við samstarf sveitarfélaga í velferðarmálum eftir því sem við er komið.

Leiðir: Samkvæmt samþykktum Byggðasamlags um málefni fatlaðs fólks annast skrifstofa FV rekstur samlagsins og fylgir eftir málefnum þess með viðræðum við Samband íslenskra sveitarfélaga, fjárlaganefnd og í samtölum við þingmenn kjördæmisins og ráðuneyti og stofnanir þeirra.

3.3. Heilbrigðismál

FV skal vinna að því að tryggt verði að heilbrigðisþjónusta sé örugg og aðgengileg fyrir alla íbúa Vestfjarða. Góð heilbrigðisþjónusta er einn af hornsteinum velferðar og getur skipt sköpum í búsetuvali. Leggja skal áherslu á sérstöðu landshlutans í heilbrigðismálum, sérstaklega þar sem aðgengi að þjónustu og landfræðilegar aðstæður eru þess eðlis að mögulega þarf að huga að sérlausnum.

Atvinnulíf og samfélag á Vestfjörðum byggja á matvælaframleiðslu og hreinu umhverfi. Mikilvægi eftirlits og fræðslu í þessum málaflokkum er því lykilatriði og leggur FV þar áherslu á öflugan svæðisbundna starfsemi á þessu sviði.

Leiðir: Samskipti við forsvarsmenn stofnana á sviði heilbrigðismála á starfsvæði FV og áhersluatriði í samtölum við fjárlaganefnd, þingmenn kjördæmisins og ráðuneyti og stofnanir þeirra. Sveitarfélögin skipa fulltrúa í Heilbrigðisnefnd Vestfjarða á fjórðungspingi og leggja áherslu á eflingu starfsemi nefndarinnar í samtölum við fjárlaganefnd, þingmenn kjördæmisins og ráðuneyti og stofnanir þeirra.

3.4. Fræðslumál

FV skal styðja markmið sveitarfélaga á Vestfjörðum um að auka gæði í skólastarfi og koma grunn- og leikskólum á starfsvæðinu í hóp þeirra bestu á landsvísu. Aðgengi að menntun og gæði skólastofnana geta skipt sköpum í búsetuvali. Leggja skal áherslu á sérstöðu landshlutans í málefnum framhaldsskólans, háskólaseturs og símenntunar, sérstaklega þar sem aðgengi að þjónustu, starfsfólki og landfræðilegar aðstæður eru þess eðlis að mögulega þarf að huga að sérlausnum svo sem dreifnámi og fjarnámi.

Leiðir: Þátttaka byggðaþróunardeildar í umbótaverkefnum á sviði fræðslumála. Samskipti við forsvarsmenn stofnana á sviði menntamála á starfsvæði FV og áhersluatriði í samtölum við fjárlaganefnd, þingmenn kjördæmisins og ráðuneyti og stofnanir þeirra.

3.5. Menningarmál

Menning og menningarstarfsemi er lykilþáttur í að skapa samfélag íbúa á Vestfjörðum. Efling menningarstarfs hefur jákvæð áhrif á búsetu, eykur fjölbreytni atvinnulífs og eflir ferðaþjónustu. Við uppbyggingu og gæðaþróun í menningarstarfi verði litið á Vestfirði sem eitt menningarsvæði, en með sértækum áherslum atvinnu- og þjónustusvæða. Vinna skal að auknu aðgengi og þátttöku í menningarstarfi á svæðinu, fjölgun skapandi starfa, meiri fjölbreytni og eflingu menningarfélaga og stofnana.

Leiðir: FV hefur starfandi menningarfulltrúa innan sinna vébanda og vinnur að þróunarverkefnum og uppbyggingu í menningarstarfi í samræmi við áherslur í stefnumörkun FV, Sóknaráætlun Vestfjarða, Uppbyggingarsjóðs Vestfjarða og Svæðisáætlun Vestfjarða. Gæðapróun og samvinna eru lykilhugtök við vinnuna. Unnið skal að því að auka fjármagn og stuðning við menningarstarf í gegnum sóknaráætlanir landshluta. Menningarmál verði áhersluatriði í samskiptum við fjárlaganefnd, þingmenn og ráðuneyti.

3.6. Skipulags-, bygginga- og umhverfismál

Sveitarfélögin á Vestfjörðum skulu stefna að aukinni samvinnu á sviði skipulagsmála. Sveitarfélögin á Vestfjörðum séu umhverfisvæn og umhverfisvottað samfélag þar sem áhersla er lögð á sjálfbærni og að vernda sögu, minjar, menningarlandslag og náttúru.

Leiðir: FV vinnur að umhverfisvottun Vestfjarða í umboði sveitarfélaganna á Vestfjörðum. Svæðisáætlun Vestfjarða samræmir forgangsröðun málaflokka sem sveitarfélögin standa sameiginlega að. Beðið er eftir að lagt verði fram á Alþingi frumvarp til laga um haf- og strandsvæðaskipulag. Í millitíðinni skal unnið að söfnun gagna og myndun samráðshópa á Vestfjörðum til að flýta vinnu að undirbúningi skipulags á haf- og strandsvæðum. Áhersluatriði í samskiptum við fjárlaganefnd, þingmenn og ráðuneyti.

3.7. Brunamál og almannavarnir

Stefna ber að aukinni samvinnu sveitarfélaga í málaflokknum, en ekki er ráðgert að FV beiti sér sérstaklega í þeim efnum að sinni. Ítreka þarf mikilvægi björgunarsveita á víðfeðmum landsvæðum og huga að sérlausnum, þar sem aðgengi að starfsfólki og landfræðilegar aðstæður eru þess eðlis að ekki er hægt að halda uppi ásættanlegri þjónustu. Mikilvægt er að almannavarnanefndir séu virkar og slökkvilið og brunavarnir á vegum sveitarfélaga öflug.

Leiðir: Stuðla að umræðu sveitarfélaga um samvinnu á þessu sviði. Áhersluatriði í samtölum við fjárlaganefnd, þingmenn kjördæmisins og ráðuneyti og stofnanir þeirra.

3.8. Atvinnumál og byggðamál

Helstu forsendur fyrir byggð á Vestfjörðum eru öflugt atvinnulíf og aðgengi að grunnþjónustu. Sú grunnþjónusta sem verður að vera til staðar er meðal annars opinber þjónusta, aðgengi að tryggum fjarskiptum, raforku og framúrskarandi samgöngum.

Leiðir: FV hefur starfandi verkefnisstjóra byggðapróunardeildar sem vinnur í samræmi við áherslur í stefnumörkun FV, Sóknaráætlun og Uppbyggingarsjóð Vestfjarða. Einnig rekur FV Markaðsstofu Vestfjarða sem sinnir markaðssetningu fjórðungsins til ferðamanna, sem og hagsmunagæslu er snýr að ferðaþjónustu.

FV vinnur náið með Atvest og útvistar til þess, með þjónustusamningi, verkefnum í tengslum við atvinnu- og byggðapróun.

Jafnframt starfar innan FV Fastanefnd um samgöngumál og fjarskipti sem gætir hagsmuna fjórðungsins er varðar samgöngur, vegagerð og fjarskipti.

Deildir og nefndir FV vinna samkvæmt stefnu Sóknaráætlunar Vestfjarða, en hún er mótuð í samstarfi við samráðsvettvang áætlunarinnar. Stefnan er einnig notuð sem leiðarljós í framkvæmd áhersluverkefna sem og til grundvallar úthlutunar úr Uppbyggingarsjóðs Vestfjarða.

Krafa um úrbætur er áhersluatriði í samtölum við fjárlaganefnd, þingmenn kjördæmisins, ráðuneyti og stofnanir þeirra. Einnig er baráttuefni að fá aukið fjármagn til eflingar sóknaráætlana landshlutanna og samning Byggðastofnunar um atvinnu- og byggðaðþróun.

3.9. Annað

Aðrir málaflokkar svo sem æskulýðs- og íþróttamál og hollustuhættir falla undir rekstur sveitarfélaga og eru á ábyrgð hvers sveitarfélags fyrir sig og ekki á ábyrgð og verksviði FV að sinni. FV skal þó stuðla að umræðu um aukna samvinnu sveitarfélaga á tilteknum sviðum innan þessara málaflokka.

4. Undirmarkmið og áherslur

Á kjörtímabilinu 2014–2018 skulu stjórn og starfsmenn Fjórðungssambands Vestfirðinga beina kröftum sínum að eftirfarandi undirmarkmiðum og verkefnum sem falla að stefnumörkun FV í málaflokkum sveitarfélaga, að hlutverki FV og tengjast áherslum í Sóknaráætlun Vestfjarða 2015-2019.

4.1. Skatttekjur og samskipti ríkis og sveitarfélaga

4.1.1. FV skal vinna að því að þjónusta á vegum ríkisins sé tryggð innan allra atvinnu- og þjónustusvæða á Vestfirðum og gætt sé að jafnræði íbúa um aðgengi að þjónustu. Eins skal tryggja fjármagn og vinnu á vegum ríkisins við að auka fjölbreytni starfa og menntunar.

4.1.2. FV skal í samvinnu við önnur landshlutasamtök sveitarfélaga beita sér fyrir eflingu sóknaráætlana landahlutanna, m.a. með auknum fjárveitingum frá ríkinu, aukinni samþættingu opinberra áætlana og meira forræði heimamanna á uppbyggingu á sínum svæðum.

4.1.3. FV skal vinna að því að við skattkerfisbreytingar verði horft til þess hvornig megi tryggja að sveitarfélög fái hlutdeild í skattlagningu fyrirtækja og arðgreiðslum til eigenda þeirra. Einkum verði horft til þess að sveitarfélögin fái hlutdeild í tekjum hins opinbera af hagnýtingu auðlinda, s.s. vegna veiða sjávardýra, ferðaþjónustu, fiskeldis, skelrækt, þang- og námuvinnslu.

4.1.4. FV skal vinna að því að Vestfirðir verði tilraunasvæði með ívilnunum á sköttum á einstaklinga og fyrirtæki. Sótt verði fyrirmynd að útfærslu verkefnisins frá Norður Noregi.

4.1.5. FV hefur virkt samstarf við Byggðastofnun með samstarfssamningi um atvinnu- og byggðaðróun og samstarfi í verkefnum s.s. Brothættum byggðum.

4.1.6. FV skal vinna að því að sveitarfélög geti nýtt tækifæri sem liggja í norrænu og öðru evrópsku samstarfi og alþjóðasamstarfi, til ávinnings og framþróunar og til að miðla þekkingu sinni til aðila í öðrum löndum.

4.1.7. FV skal standa vörð um hagsmuni sveitarfélaga gagnvart ESB, standa fyrir upplýstri umræðu um Evrópumál, bæði vegna EES-samningsins og aðildarumsóknar, ef viðræður verða teknar upp að nýju. Til að tryggja hagsmunagæslu sambandsins á þessu sviði tekur FV þátt í samstarfsvettvangi sveitarfélaga innan EFTA í samstarfi við önnur landshlutasamtök sveitarfélaga og Samband íslenskra sveitarfélaga.

4.1.8. FV skal beita sér fyrir því að sveitarfélögin fái auknar tekjur af raforkuframleiðslu. Þess verði sérstaklega gætt að skatttekjur sveitarfélaga af skattskyldum virkjanamannvirkjum skiptist ekki eingöngu eftir því hvar virkjanamannvirki eru staðsett, heldur verði tekið sanngjarnt tillit til umhverfisáhrifa virkjana og flutningskerfis raforku á nærliggjandi sveitarfélög.

4.1.9. FV skal vinna að því að bundnar verði í lög samskiptareglur ríkis og sveitarfélaga með það að leiðarljósi að samskiptin verði bæði öguð og formföst. Efldur verði gagnkvæmur skilningur og virðing fyrir samningum og áætlunum, viðfangsefnum og þörfum hvors aðila fyrir sig.

Forgangsmál: 4.1.1, 4.1.2., 4.1.3. og 4.1.4.

4.2. Félagsmál og félagsþjónusta

4.2.1. FV skal beita sér fyrir því að framkvæmdaáætlun í málefnum fatlaðs fólks verði fylgt eftir, þ.m.t. um uppbyggingu búsetuþjónustu og framtíðaráherslur hennar mótaðar með hliðsjón af niðurstöðum fyrirliggjandi rannsókna. Fjármögnun búsetuuppbyggingar og tengdrar þjónustu njóti forgangs ásamt umbótum í félagslífi fatlaðra barna og ungmenna auk þess sem aðgengismál í viðum skilningi fái aukið vægi. Sett verði raunhæf markmið um þjónustustig og framþróun í þjónustu við fatlað fólk í nánun samráði við samtök notenda og ríkisvaldið. Sérstök fjárframlög frá ríkinu standi undir stærstum hluta þessarar uppbyggingar.

4.2.2. FV skal beita sér fyrir því að sátt náist um fyrirkomulag þjónustu við fatlað fólk, m.a. um nám og atvinnu. Liður í þeirri vinnu er að þróa verkferla og ákveða þjónustustig í málaflokknum ásamt því að efla innra og ytra mat á gæðum þjónustunnar. Unnið verði að því, í samstarfi við ríkið, að eyða gráum svæðum í málaflokknum. Í tengslum við endurmat á yfirfærslunni verði fjármögnun þjónustunnar tryggð og tillit tekið til þeirra laga og hugmyndafræðilegu breytinga sem átt hafa sér stað. Fjármögnun verði dreift markvisst, miðað við þarfir hvers þjónustusvæðis.

4.2.3. FV skal leggja sitt af mörkum til að stuðla að því að hagsmunir íbúa af erlendum uppruna, bæði barna og fullorðinna, séu tryggðir. Mikilvægt er að þjónusta sé þeim aðgengileg, þannig að þeir öðlist sem fyrst sömu stöðu og aðrir íbúar og séu viðurkenndir og virkir þátttakendur í samfélaginu.

4.2.4. FV skal vinna að því að sveitarfélög fái lögbundinn stuðning Fjölmenningsseturs til að veita íbúum af erlendum uppruna fullnægjandi þjónustu og aðstoða sveitarfélög við að vinna saman að málefnum þeirra.

4.2.5. FV skal vinna að því að þróaðir verði notendasamningar og notendastýrð persónuleg aðstoð í nærþjónustu sveitarfélaga sem verði innleidd sem valkostur við önnur þjónustuform, enda liggi fyrir sérstök fjármögnun af hálfu ríkisins vegna þessarar þróunar.

4.2.6. FV skal vinna að því að áfram verði undirbúnaðar breytingar á verkaskiptingu ríkis og sveitarfélaga á sviði þjónustu við aldraða og skilgreindir verði þeir þjónustubættir sem æskilegt er að flytja svo hægt sé að tryggja samþætta og góða þjónustu. Byggja skal á þeirri reynslu sem hefur skapast í tengslum við yfirfærslu þjónustu við fatlað fólk, mótuð verði skýr stefna í málaflokknum og útbúin framkvæmdaáætlun áður en gerðar eru breytingar á verkaskiptingu. Sérstaklega verði hugað að úrlausn varðandi lífeyrisskuldbindingar. Heimahjúkrun og fleiri þjónustubættir á forræði heilsugæslunnar komi þar til sérstakrar skoðunar sem fyrst.

Forgangsröðun: 4.2.1., 4.2.2. og 4.2.3.

4.3. Heilbrigðismál

4.3.1. FV skal vinna að því að tryggt verði að heilbrigðisþjónusta sé örugg og aðgengileg fyrir alla íbúa Vestfjarða. Góð heilbrigðisþjónusta er einn af hornsteinum velferðar og getur skipt sköpum í búsetuvali.

4.3.2. FV skal beita sér fyrir því að skilgreind verði grunnþjónusta í heilbrigðisþjónustu í smærri byggðarlögum og hvaða aðferðum megi beita til að tryggja öryggi og bæta þjónustu við íbúa.

Forgangsröðun: 4.3.1. og 4.3.2.

4.4. Fræðslu- og uppeldismál

4.4.1. FV skal stuðla að því að greint verði hvaða úrbóta er þörf til þess að grunnskólar á Vestfjörðum verði í fremstu röð. Aukna áherslu þarf að leggja á gæði og árangur skólustarfs, þ.m.t. námsárangur sem stenst alþjóðlegan samanburð. Halda þarf í styrkleika skólakerfisins jafnhliða því að bæta úr veikleikum þess.

4.4.2. FV skal gera þá kröfu á stjórnvöld að starfsemi Menntaskólans á Ísafirði og framhaldsdeilda á Patreksfirði og Hólmavík verði eflað. Menntun á framhaldsstigi er einn af hornsteinum samfélaga á Vestfjörðum og efling þess er grundvöllur fyrir jákvæðri búsetuþróun á Vestfjörðum.

Forgangsröðun: 4.4.1 og 4.4.2.

4.5. Menningarmál

4.5.1. Við vinnu FV að uppbyggingu og eflingu menningarstarfs verði litið á Vestfirði sem eitt menningarsvæði, en með sértækum áherslum atvinnu og þjónustusvæða. Gæðapróun og samvinna eru lykilhugtök við vinnu að málaflokknum og þróunarverkefni og úthlutunar styrkja taki mið af því.

4.5.2. FV skal vinna að gæðapróun og uppbyggingu í menningarstarfsemi í fjórðungnum, með ráðgjöf, stefnumótunarvinnu og sérstökum samstarfs- og þróunarverkefnum.

4.5.3. FV skal beita sér fyrir auknum stuðningi við miðlun menningararfleiðar með tengingu við eflingu ferðaþjónustu og eflingu samfélagsvitundar.

4.5.4. FV beiti sér fyrir því að sveitarfélög á Vestfjörðum auki samstarf, einkum á sviði listkennslu, viðburðastjórnun og starfsemi menningarstofnana í eigu sveitarfélaga.

4.5.5. FV vinni að auknu samstarfi vestfirskra sveitarfélaga við þjóðmenningarstofnanir og unnið verði að tilfærslu verkefna til menningarstofnana á Vestfjörðum.

4.5.6. FV skal vinna að eflingu og aukinni fjölbreytni grasrótarstarfs á sviði menningar og lista á Vestfjörðum.

Forgangsröðun: 4.5.1., 4.5.2. og 4.5.3.

4.6. Skipulags-, bygginga- og umhverfismál

a. Skipulagsmál

4.6.1. FV skal styðja við eflingu sveitarfélaga með auknu samstarfi þeirra, m.a. með svæðisskipulagi eða svæðisáætlun og eflingu íbúalýðræðis.

4.6.2. FV skal hvetja sveitarfélög til þess að vinna saman að gerð svæðisskipulags eða svæðisáætlun þar sem við á. Sérstök áhersla verði lögð á að horfa til uppbyggingar og staðsetningar innviða, þarfa atvinnuveganna og áherslna í sóknaráætlunum fyrir viðkomandi landshluta. Samráð milli sveitarfélaga og stofnana ríkisins og fyrirtækja sem hafa það hlutverk að byggja upp grunnkerfi, s.s. samgöngur, fjarskipti og flutningskerfi raforku, verði aukið.

4.6.3. FV gæti hagsmuna sveitarfélaga við mótun lagafrumvarps um skipulag haf- og strandsvæða. Í þeirri vinnu verði lögð áhersla á að skipulag strandsvæða, allt að einni sjómílu út frá grunnlínu landhelginnar, verði á forræði sveitarfélaga. Einnig verði lögð áhersla á að fram fari nauðsynlegar grunnrannsóknir á strandsvæðum þar sem álag vegna nýtingar er mikið, til að auðvelda gerð skipulags- og nýtingaráætlana.

4.6.4. FV skal taka þátt í samráðsvettvangi um landsskipulagsstefnu og vinna að því að framfylgd hennar verði unnin í góðri sátt við sveitarfélög og samtök þeirra. Þau tækifæri sem felast með landsskipulagsstefnu verði nýtt til þess að bæta verklag við gerð skipulagsáætlana og annarra opinberra áætlana og auka samræmi í áætlanagerð á landsvísu.

4.6.5. FV skal vinna að því að vegalög verði endurskoðuð með hliðsjón af markmiðum skipulagslaga. Við þá vinnu verði lögð áhersla á að skipulagsvaldið er hjá sveitarfélögum og að ekki er hægt að una því að ákvarðanir stofnana ríkisins á grundvelli sérлага séu æðri skipulagsáætlunum sveitarfélaga.

4.6.6. FV skal vinna að því að skaðabótaákvæði skipulagslaga verði endurskoðuð með hliðsjón af samsvarandi ákvæðum í nágrennaríkjum.

4.6.7. FV skal leita leiða til að draga úr kostnaði sveitarfélaga við skipulagsvinnu. Í því sambandi verði m.a. hugað að eftirfarandi: Samstarfi ríkis og sveitarfélaga um innleiðingu stafræns skipulags; samstarfi ríkis og sveitarfélaga um kaup og leigu á landupplýsingum; framkvæmd friðlýsinga, fjármögnun rannsókna og skipulagsvinnu á strandsvæðum; bættu samstarfi við stofnanir ríkisins og fyrirtæki sem hafa það hlutverk að byggja upp grunnkerfi, s.s. vegi, fjarskiptakerfi og flutningskerfi raforku.

4.6.8. FV skal taka virkan þátt í mótun heildstæðrar stefnu um fiskeldismál og nýtingu strandsvæða. Áhersla verði lögð á að nýta þau tækifæri til atvinnusköpunar sem felast í auknu fiskeldi, í sátt við umhverfið. Auknar verði rannsóknir á áhrifum fiskeldisstarfsemi á lífríki og slíkar rannsóknir verði grunnur að gerð svæðisbundinna áætlana um vernd og nýtingu strandsvæða sem taki einnig mið af hagsmunum íbúa og atvinnulífs á viðkomandi svæðum.

4.6.9. FV skal beita sér fyrir samræmingu og einföldun löggjafar á sviði skipulags- og byggingarmála. Áhersla verði m.a. lögð á að settir verði í lög hæfilegir frestir til að skila umsögnum um skipulagsmál og að málsmeðferð fyrir úrskurðarnefnd taki eðlilegan tíma þannig að skilvirkni við afgreiðslu skipulagsmála verði tryggð.

4.6.10. FV skal beita sér fyrir því að jarðalög og önnur löggjöf um landnýtingu sem tengist landbúnaði verði endurskoðuð. Í þeirri endurskoðun verði byggt á meginreglum og aðferðum skipulagslaga sem miða að því að sveitarfélög vegi saman ólík sjónarmið þegar ákvarðanir eru teknar um landnotkun. Jafnframt verði horft til landnotkunar innan þjóðlendna þar sem skýra þarf réttindi og skyldur ríkisins sem landeiganda.

4.6.11. FV skal beita sér fyrir því að heildarendurskoðun laga um lögheimili og laga um skráningu aðsetursskipta verði hraðað. Í þeirri vinnu verði lögð áhersla á að styrkja stöðu sveitarfélaga í skráningarferlinu og draga úr hættu á rangri eða ófullkominni aðsetursskráningu. Jafnframt verði tryggt að öll skilgreind lögheimili séu í samræmi við skipulag sveitarfélaga.

4.6.12. FV skal beita sér fyrir því að sveitarfélögin verði virkir þátttakendur í umræðu um framtíðarstefnu í orkumálum, þ.m.t. uppbyggingu flutningskerfis Landsnets, stefnu um lagningu raflína, áherslur í rammaáætlun, skattlagningu á virkjanir og flutningsmannvirki og þróun í nýtingu auðlinda, s.s. vindafis- og sjávarfallavirkjana.

Forgangsmál: 4.6.1, 4.6.2 og 4.6.3.

b) Byggingamál

4.6.13. FV skal stuðla að því að Varasjóður húsnæðismála verði áfram bakhjarl sveitarfélaga á svæðum þar sem brestur er á húsnæðismarkaði. Teknar verði upp viðræður við ríkisvaldið um hlutverk og fjármögnun sjóðsins í tengslum við áætlanir um framtíðarskipan húsnæðismála.

4.6.14. FV skal leggja áherslu á að við fyrirhugaðar breytingar á aðkomu ríkisins að húsnæðislánamarkaði verði lögð áhersla á að tryggja áfram jafnan rétt allra landsmanna, hvar sem þeir búa, til húsnæðislána á viðráðanlegum kjörum.

4.6.15. FV skal vinna að því, í samstarfi við ríkið, að ná fram lækkun byggingarkostnaðar án þess að skerða aðgengi. Þá verði gefinn sveigjanleiki við útfærslu á byggingareglugerð sem leiðir til lækkunar á kostnaði.

Forgangsmál: 4.6.13., 4.6.14. og 4.6.15.

c) Umhverfismál

4.6.16. FV skal hafa forystu um að sveitarfélög á svæðinu vinni að stöðugum úrbótum á eigin frammistöðu í umhverfislegu, efnahagslegu og félagslegu tilliti, með hliðsjón á viðmiðunarskýrslum EarthCheck fyrir svæðið. FV skal vinna að því að sjálfbær þróun verði leiðarljós sveitarfélaga í umhverfismálum.

4.6.17. FV skal vinna að því að tryggja að samráð sé haft við samtök sveitarfélaga og hlutaðeigandi sveitarfélög við gerð opinberra áætlana sem hafa áhrif á nýtingu auðlinda, svo sem fallvatna, jarðhitasvæða og strandsvæða, eða skipulagsáætlanir sveitarfélaga. Jafnframt verði tryggð aðkoma sveitarfélaga að stjórnun og ákvörðunum um nýtingu þjóðlendna og málefni þjóðgarða.

4.6.18. FV skal starfa í anda samfélagslegrar ábyrgðar og eiga þátt í að efla samfélagslega ábyrgð fyrirtækja, þar sem haft er að leiðarljósi að vinna að eflingu samfélagsins, samþætta samfélags- og umhverfismál og hafa þau sjónarmið að leiðarljósi í samskiptum við hagsmunaaðila.

4.6.19. FV skal beita sér fyrir því að meginstefna verði sú að eftirliti með starfsleyfis skyldri atvinnustarfsemi verði sinnt af staðbundnum stjórnvöldum. Samræmingarhlutverk miðlægra eftirlitsstofnana verði eftt til að stuðla að samræmdu eftirliti um allt land.

4.6.20. FV beiti sér fyrir því, í gegnum Markaðsstofu Vestfjarða, að ríki, sveitarfélög, landeigendur og ferðaþjónustan vinni saman að því að draga úr neikvæðum áhrifum af aukinni umferð ferðamanna um viðkvæma staði í íslenskri náttúru. Áhersla verði lögð á nauðsynlega uppbyggingu á ferðamannastöðum og að umferð ferðamanna verði beint á landsvæði sem þola aukna umferð. Jafnframt verði lögð áhersla á að vegum og öðrum innviðum verði viðhaldið til að þeir þoli þá auknu umferð sem leiðir af fjölgun ferðamanna.

Áherslumál 4.6.16 og 4.6.17

4.7. Brunamál og almannavarnir

4.7.1. FV skal stuðla að umræðu um samvinnu sveitarfélaga í málaflokknum.

4.8. Atvinnu- og byggðamál

a) Byggðamál

4.8.1. Hringtengingu ljósleiðara á Vestfjörðum á að ljúka á árinu 2016 og stjórnvöld gáfu einnig fyrirheit um að síðustu þéttbýlisstaðirnir verði tengdir ljósleiðarakerfinu. FV skal fylgja eftir að þeir áfangar náist og verði án tafa fylgt eftir með tengingum heimila og fyrirtækja í dreifbýli. FV skal stuðla að samstarfi sveitarfélaga um lagningu ljósleiðara og kanna grundvöll um samráðshópa um staðsetningu ljósleiðara.

4.8.2. Fjórðungssamband Vestfirðinga skal fylgja eftir þeirri kröfu við stjórnvöld að staðið verði við fyrirheit þeirra um að samgöngubætur á Vestfjörðum verði í forgangi í samgönguáætlun til skemmri og lengri tíma lítið. Samfélag Vestfjarða líður fyrir það að vegir eru á mörgum stöðum árum og áratugum á eftir því sem gerist og gengur í nútímasamfélagi. Brýnustu úrlausnarefnin í vegagerð á Vestfjörðum 2016-2018 eru:

1. Að vegagerð um Gufudalssveit á Vestfjarðavegi 60 verði boðin út eigi síðar en haustið 2016.
2. Að staðið verði við áætlanir og fyrirheit um gerð Dýrafjarðarganga 2016-2019 með útboði fyrir árslok 2016 og að endurgerð vegar um Dynjandisheiði ásamt tengingu við Bíldudal verði flýtt eins og kostur er.
3. Að unnið verði að uppbyggingu heilsársvegar í Árneshrepp án frekari tafa, vinna við nýjan veg um Veiðileysuháls hefjist árið 2017 og samhliða þeim framkvæmdum verði undirbúin vegagerð úr botni Reykjarfjarðar í Trékyllisvík.
4. Endurbygging stofnvega með einbreiðu slitlagi eða malarslitlagi, þar sem brýnust er endurbygging Djúpvegar 61 í Seyðisfirði og Hestfirði og vegagerð á Innstrandavegi 68 í samræmi við áherslur Vegagerðarinnar.
5. Unnið verði markvisst að fækkun einbreiðra brúa á stofnvegum á Vestfjörðum.
6. Að jarðgöng milli Ísafjarðar og Súðavíkur verði sett á samgönguáætlun, sem næstu jarðgöng á eftir Dýrafjarðargöngum.

Markmiðið með þessum áföngum er að allir þéttbýlisstaðir á Vestfjörðum og öll byggðarlög komist í ásætlanlegt vegasamband innan héraðs og við aðra landshluta.

4.8.3. FV skal leggja sitt af mörkum til að knýja á um markvissa uppbyggingu hágæða fjarskiptakerfis fyrir alla landsmenn, enda er hátt þjónustustig fjarskipta ein grunnforsenda þess að viðunandi búsetuskilyrði séu til staðar um allt land.

4.8.4. FV gerir þá kröfu á stjórnvöld að sett verði fram verkefnaáætlun um gerð jarðagangna til ársins 2040 og fjármunir settir til rannsóknar á jarðgangakostum.

4.8.5. Áætlunarflug á milli Reykjavíkur og Ísafjarðar, Bíldudals og Gjögurs eru mikilvægustu almenningsamgöngur Vestfirðinga og lífæð byggðanna stóran hluta ársins. FV skal standa vörð um þá þjónustu og öryggi sem flugsamgöngur veita íbúum á Vestfjörðum. Reykjavíkurflugvöllur er grundvöllur fyrir samgöngur á milli landsbyggðar og höfuðborgar. FV beitir sér fyrir því að við stefnumótun í samgöngumálum og forgangsröðun fjármuna til

samgönguverkefna verði ávallt horft til þess að fyrir hluta landsmanna eru flugsamgöngur eini raunhæfl valkosturinn þegar kemur að almenningssamgöngum.

4.8.6. FV skal vinna að því, í samvinnu við önnur landshlutasamtök sveitarfélaga, að tryggja öruggan laga- og rekstrargrundvöll fyrir heildstætt kerfi almenningssamgangna milli og innan landshluta

4.8.7. FV skal vinna að því að við stefnumótun í samgöngumálum verði vistvænar samgöngur settar í forgang með því að styðja sérstaklega við notkun vistvænna orkugjafa, draga úr neikvæðum áhrifum af bílaumferð og auka jafnræði ólíkra samgöngumáta.

4.8.8. FV styður áform stjórnvalda um lengingu ferðamannatímans og betri dreifingu ferðafólks um landið. Viðhald vega, öflug vetrarþjónusta og örugg fjarskipti eru lykill að uppbyggingu heilsárferðþjónustu. Að auki þarf markvissar endurbætur og viðhald á vegum að helstu ferðamannaperlum Vestfjarða, svo sem Látrabjargi, Selárdal, Kaldalóni og Trékyllisvík.

4.8.9. FV skal beita sér fyrir því að í opinberri stefnumótun um ferðþjónustu og uppbyggingu innviða í samgöngumálum verði horft til þess að fjölga komum og brottförum erlendra ferðamanna á öðrum stöðum en SV-horninu.

4.8.10. FV beiti sér fyrir því að jafna raforkukostnað bæði hjá fyrirtækjum og íbúum, m.a. með jöfnun flutningskostnaðar á raforku og hærri greiðslum til jöfnunar á húshitunarkostnaði. Þetta á við um jöfnun kostnaðar milli heitra og kaldra svæða annars vegar og dreifbýlis og þéttbýlis hins vegar.

Forgangsmál: 4.8.1., 4.8.2. og 4.8.3.

b) Atvinnumál

4.8.11. FV beita sér fyrir því að unnin verði kerfisáætlun fyrir raforku- og gagnaflutninga á Vestfjörðum. Meginmarkmiðið er að tengja virkjun Hvalár í Ófeigsfirði, og aðra hugsanlega virkjunarkosti í Ísafjarðardjúpi, við öll byggðarlög á Vestfjörðum. Virkjun Hvalár verður þannig forsenda nýrrar atvinnuuppbyggingar á svæðinu um leið og afhendingaröryggi raforku er tryggt

4.8.12. FV skal vinna að því að löggjöf um fjármögnun uppbyggingar á ferðamannastöðum verði endurskoðuð til að fullnægja fyrirsjáanlegri og brýnni uppbyggingarþörf sem tekur mið af áherslum stjórnvalda um betri dreifingu ferðafólks um landið allt árið. Lögð verði áhersla á að verklag við styrkveitingar taki mið af því að fjármögnun stærri uppbyggingarverkefna þarf að byggja á áætlun sem tekur til nokkurra ára í senn.

4.8.13. FV styður stefnu samtaka sjávarútvegssveitarfélaga sem hafa sett sér það markmið að hluti veiðigjalda eigi að renna til sjávarútvegssveitarfélaga. Að ná því markmiði gefur sjávarútvegssveitarfélögum tækifæri til að takast á við afleiðingar þeirra breytinga sem skapa íslenskum sjávarútvegi aðstæður til að vera í fremstu röð. Það er liður í sjálfbærri nýtingu

fiskistofnanna að þau samfélög, sem nýtingin hefur mest áhrif á, fái tæki til að takast á við afleiðingar þeirra breytinga sem fylgja sífellt hagkvæmari nýtingu.

4.8.14. FV skal vinna að því að ríkisvaldið beri eðlilegan og sanngjarnan hlut í kostnaði við refa- og minkaveiðar og sinni hlutverki sínu við viðhald sauðfjárveikivarnagirðinga með sóma.

Forgangsmál: 4.8.11, 4.8.12. og 4.8.13.

c) Stoðkerfi atvinnulífs

4.8.16. Sveitarfélög á Vestfjörðum fara með samning við Byggðastofnun um atvinnu og byggðaðróun á Vestfjörðum. Með þjónustusamningi og eignaraðild að Atvinnuþróunarfélagi Vestfjarða stuðla sveitarfélögin að því að einstaklingum og fyrirtækjum á Vestfjörðum sé veitt ráðgjöf á sviði nýsköpunar og atvinnuþróunar auk þjónustu við sveitarfélögin er varðar byggðaðróun. Sveitarfélög á Vestfjörðum leggja áherslu á gott samstarf við atvinnulífið í gegnum Atvest.

4.8.17. Markaðsstofa Vestfjarða starfar sem hluti af Fjórðungssambandi Vestfirðinga. Hlutverk Markaðsstofu Vestfjarða er þrjúþætt;

- Laða að innlenda og erlenda ferðamenn til Vestfjarða með samræmdu kynningar- og markaðsstarfi.
- Vinna að kynningar- og markaðsstarfi sveitarfélaga á Vestfjörðum sem ákjósanlegum búsetukosti.
- Vinna með stoðkerfi atvinnu- og byggðaðróunar á Vestfjörðum að kynningar- og markaðsmálum ferðaðjónustu, sveitarfélaga og atvinnulífs.

Markaðsstofa Vestfjarða sinnir einnig almennri hagsmunagæslu fjórðungsins í málefnum er snúa að ferðaðjónustu. Ásamt almennum verkefnum sínum vinnur MV einnig að sérverkefnum sem fjármögnuð eru til mislangs tíma.

Starfandi er fimm manna ráðgjafaráð fyrir Markaðsstofuna og skipar stjórn FV þar tvo fulltrúa en Ferðamálasamtök Vestfjarða skipar þrjá aðila úr stjórn sinni í ráðið.

Forgangsmál: 4.8.16 og 4.8.17.

